

บทที่ 5

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิมที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

บทนี้จะเป็นการก้าวเข้าสู่การศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนไทยมุสลิม ที่มีแนวความคิดทางการเมืองต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งได้แก่ ชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวี ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. มิติด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านครัวตะวันตก
2. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนบ้านครัวตะวันตก
3. ภาพรวมเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนบ้านครัวตะวันตก

มิติด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านครัวตะวันตก

ในเบื้องต้น จะมาทำความรู้จักกับชุมชนแห่งนี้ในมิติต่าง ๆ อันได้แก่ มิติทางประวัติศาสตร์ มิติทางกายภาพ มิติทางศาสนา มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางการเมือง และมิติทางการสื่อสาร

1. มิติทางประวัติศาสตร์

ชุมชนบ้านครัว¹ เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีมาตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวบ้านครัวประกอบด้วย 3 เชื้อชาติ คือ เชื้อชาติจาม เขมร และมลายู (โคจิวัจน์ บุญประดิษฐ์, 2543, น. 111)

¹เดิมที่บ้านครัวมีพื้นที่ครอบคลุมผืนเดียวกันทั้งหมด มาในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีโครงการตัดถนนผ่านกลางบ้านครัว คือ ถนนบรมมหาราชวังในปัจจุบัน โครงการดังกล่าวทำให้พื้นที่ของบ้านครัวแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตราชเทวี ได้แก่ บ้านครัวเหนือ และบ้านครัวตะวันตก และส่วนที่สองอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตปทุมวัน ได้แก่ บ้านครัวใต้

ต่อมา ในปี 2521 การเคหะแห่งชาติได้เข้ามาพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชน และได้จัดตั้ง “บ้านครัว” ให้เป็นชุมชน เรียกว่า “ชุมชนบ้านครัว” แบ่งออกเป็น 3 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านครัวเหนือ ชุมชนบ้านครัวตะวันตก และชุมชนบ้านครัวใต้ แต่ละชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการภายในชุมชนเป็นของตนเอง และมีวาระการทำงาน 2 ปี พื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านครัวเป็นทรัพย์สินของสำนักงานราชพัสดุ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง บางส่วนเป็นที่ดินซึ่งมีโฉนดเป็นของคนในชุมชน

...ปู่ผมเล่าให้ฟังว่าบรรพชนของปู่เป็นคนที่ย้ายอยู่ในรัฐไทรบุรี ปัตตานี พอแพ้สงครามก็ถูกดันเข้ามา จับมาเป็นเชลยศึกสงคราม เช่นเดียวกับ บรรพชนของตาผม ที่ถูกกวาดต้อนมาจากเขมรก็ถูกดันเข้ามาในบ้านครัวเช่นเดียวกัน ซึ่งโดยส่วนมากแล้วคนบ้านครัว พื้นเดิมไม่ใช่คนที่นี่แต่เป็นเชลยศึกสงครามที่ถูกจับมาทั้งนั้น... (เรื่องศักดิ์ คำวิทีล, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2553)

เรื่องศักดิ์ คำวิทีล ผู้อาวุโสในชุมชนบ้านครัวตะวันตกกล่าวตอนหนึ่งในการสนทนากับผู้วิจัย

หากพิจารณาจากหลักฐานเอกสารต่าง ๆ จะพบว่า จุดกำเนิดที่ชัดเจนของชุมชนบ้านครัวเป็นผลพวงของสงครามเก้าทัพ ในรัชสมัยของพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในงานวิจัย “ประวัติศาสตร์บ้านครัว และการต่อต้านทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม” ของเรื่องศักดิ์ คำวิทีล, (2546, น. 25) ระบุว่า ในสงครามเก้าทัพระหว่างไทยกับพม่าในระหว่างปี 2328-2329 เมื่อพระเจ้าปดุงแห่งพม่าได้กรีธาทัพไพร่พลประมาณ 144,000 คน มาโจมตีไทย โอบล้อมเข้ามาทางเหนือ ทางตะวันตก และทางใต้ ตามที่ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1-3 บันทึกไว้ว่า

ฝ่ายไทยเมื่อทราบข่าวศึกพม่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้โปรดให้ประชุมพระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี และข้าราชการผู้ใหญ่ที่ปรึกษา ถึงการที่จะรับศึกพม่า ฝ่ายไทยมีกำลังน้อยกว่าพม่าประมาณครึ่งหนึ่งคือ มีจำนวนพลอยู่เพียง 70,000 คนเศษ ถ้าจะแบ่งทหารออกไปรักษาเขตแดน ทุกทางที่พม่ายกเข้ามา ก็จะทำให้เสียเปรียบ จึงเห็นควรรวบรวมกำลังออกไปรับศึก...การสงครามครั้งนี้ ฝ่ายไทยมีกำลังทหารอยู่เพียง 70,000 คน จักไปต่อสู้รบกับกองทัพพม่าที่มีกำลังมากกว่าสองเท่าเป็นไปไม่ได้ จึงต้องเกณฑ์ไพร่พลทั้งหมดที่มีอยู่มาใช้ในการศึกสงครามครั้งนี้ (เรื่องศักดิ์ คำวิทีล, 2546, น. 24-25)

กองอาสาจามที่มีมาเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยา ชาวเขมรที่ถูกกวาดต้อนมาครั้งกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 1 ถูกเกณฑ์ให้ชุดคล้องรอบกรุง คล่องมหานาคในปี 2326-2328 ทั้งหมด 10,000 คน จะต้องถูกเกณฑ์เป็นไพร่พลในกองทัพเข้าสนามรบอย่างแน่นนอน สุดท้ายกองทัพไทยรบชนะกองทัพพม่าในปี 2329

กองอาสาจามและชาวเขมรที่ออกศึกสงครามคงจะเสียชีวิตบาดเจ็บพิการมาก จึงเป็นผู้ที่มีเกียรติยศคุณงามความดี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองอาสาจามและชาวเขมร ไปตั้งหลักแหล่งเป็นหมู่บ้านนอกกำแพงพระนคร ด้านทิศ

ตะวันออก ถูกกำหนดพื้นที่ควบคุมโดยมีต้นไม้สูงใหญ่เป็นทิศที่หมายไว้ เป็นวิธีเพื่อความปลอดภัย ด้วยการปลงไฟพลผ่านศึกสงครามมาแล้ว และต่อมาพื้นที่ควบคุมถูกยกเลิกไป

เรื่องศักดิ์ระบุด้วยว่า สมัยการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์ทรงโปรดฯ ผู้ใดชนกลุ่มใดไปตั้งถิ่นฐานที่ใด อนุมานว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินผืนนั้นให้อยู่อาศัย เพราะคำพูด คำสั่งแห่งองค์พระมหากษัตริย์เป็นกฎหมายบ้านเมือง เช่นเมื่อต้นรัชกาลที่ 1 นิคมมลายู นิคมมอญ นิคมญวน นิคมจีน ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ในเขตพระนคร คือพื้นที่ภายในแนวคลองรอบกรุง ต่อมาจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นิคมจีนโยกย้ายไปตั้งที่ลำเพ็ญยาวราช และนิคมมลายูคงจะถูกโยกย้ายไปรวมกับกองอาสาจาม และชาวเขมร

การครั้งนี้อนุมานว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินให้กับกองอาสาจาม ชาวเขมร และชาวมลายูปัตตานี จัดตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้น หลังกลับจากสงครามเก้าทัพ ประมาณปี 2330 ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชสมภพด้วย ผู้อพยพได้เรียกหมู่บ้านตามคำเขมรว่า “พุมเปรย” แปลว่า “บ้านป่า” หรือ “เปรยสล็อก” แปลว่า “เมืองป่า” และยังคงถูกเรียกว่า “หมู่บ้านอาสาจาม” “กำปงจาม (หมู่บ้าน) บ้านแขกครัว” ในที่สุดได้ชื่อว่า “บ้านครัว” ในสงครามโลกครั้งที่ 2 หมู่บ้านนี้ขึ้นอยู่กับตำบลแขกครัว คำว่าแขกน่าจะถูกต้องที่สุดในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นยุคชาตินิยม กาลเวลาผ่านไป นับจากนั้น ชุมชนบ้านครัวได้ดำรงอยู่คู่กับกรุงรัตนโกสินทร์มาเป็นระยะเวลากว่า 200 ปี

1.1 การตัดด้านทางด่วน CD Road

ในช่วงระยะเวลา 20 กว่าปีนี้ ชาวชุมชนบ้านครัวที่เคยมีชื่อเสียงในเรื่องผ้าไหมในอดีต กลับมาเป็นที่สนใจของสาธารณชนอีกครั้ง จากการต่อสู้คัดค้านทางด่วน CD Road ที่จะพาดผ่านมัสยิดจุฬาลงกรณ์มุเตากิน ข้ามคร่อมสุสานของพวกเขา ในครั้งนั้น พวกเขาได้ต่อสู้กับอำนาจอันไม่เป็นธรรม ในแบบที่เรียกได้ว่า “ถึงตายก็ยอม”

การคัดค้านเริ่มต้นขึ้นในปี 2531 เมื่อคณะรัฐมนตรีสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินบริเวณชุมชนบ้านครัว และชุมชนใกล้เคียง ได้แก่ ชุมชนหัวช้าง ชุมชนเพชรบุรี 20 และชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม เพื่อใช้ก่อสร้างโครงการถนนรวมและกระจายการจราจร อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการทางด่วนขั้นที่ 2 ส่วนปี (พญาไท-บางโคล่) และต้องสร้างจากถนนอุรุพงษ์ไปลงที่ถนนวิบูลย์ รัฐบาลสมัยนั้นมีมติให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยรับโครงการดังกล่าวไปดำเนินการ ด้วยเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาการจราจร อันนำมาซึ่งความสะดวกรวดเร็ว เพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ โครงการ

ดังกล่าวต้องเวนคืนที่ดินบริเวณมัสญิดและสุสาน ตลอดจนพื้นที่บ้านเรือนหลายร้อยหลังคาเรือนของชุมชนบ้านครัว ซึ่งขัดต่อความเชื่อถือและศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ว่า “ชุมชน มัสญิด และสุสาน เป็นเรือนร่างเดียวกัน จะแยกจากกันมิได้ การแยกชุมชนออกจากศาสนสถาน เปรียบเสมือนการแยกวิญญาณออกจากร่างกาย” (โคจิวัจน์ บุญประดิษฐ์, 2543, น. 3)

นำมาซึ่งการรวมตัวต่อสู้คัดค้านของชาวชุมชน เพื่อปกป้องและพิทักษ์ความเป็นชุมชนของตนด้วยสันติวิธี ด้วยเหตุผลตามหลักวิชาการ และตามแนวทางประชาธิปไตยในการต่อสู้กับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จนกระทั่งสามารถสร้างกลไกใหม่ในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการรัฐอย่างเป็นรูปธรรมครั้งแรก ด้วยการได้ส่วนสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนถึง 2 ครั้ง ผลการได้ส่วนสาธารณะทั้ง 2 ครั้ง สรุปว่า ควรยกเลิกโครงการ เพราะไม่เห็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาจราจร และไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ผลที่สุดทางด่วนเจ้าปัญหาไม่สามารถก่อสร้างได้ครบจนทุกวันนี้

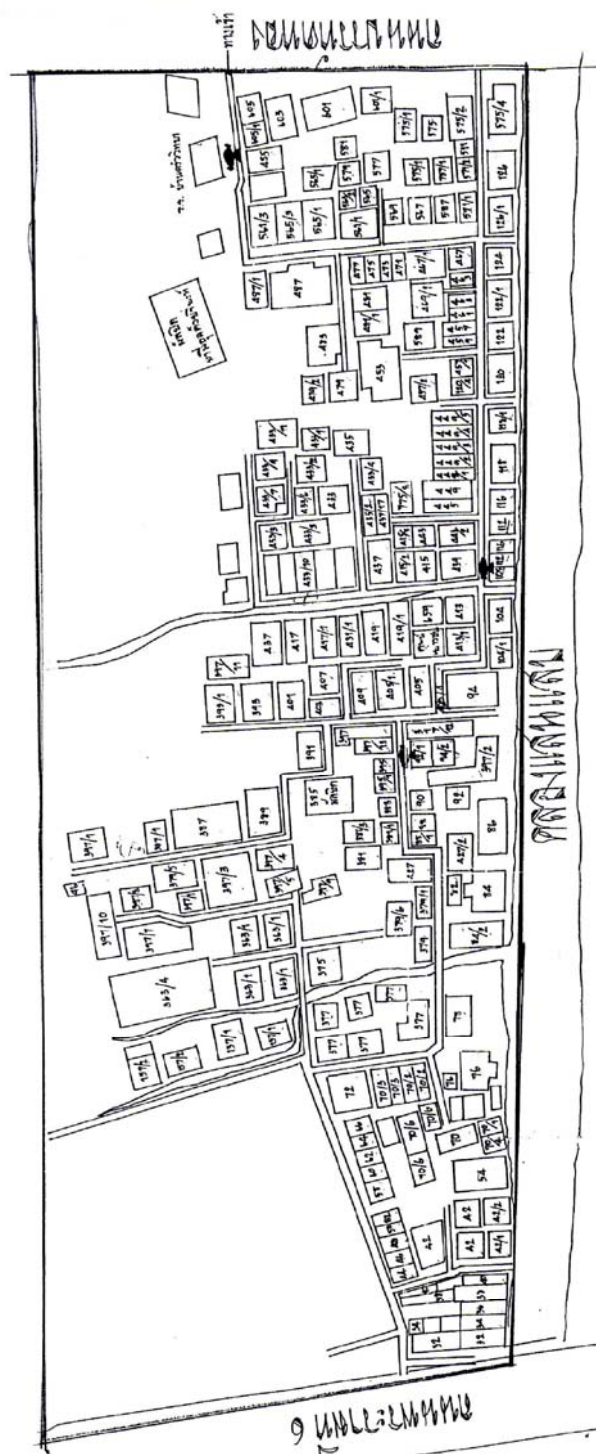
2. มิติทางกายภาพ

ชุมชนบ้านครัวตะวันตก ตั้งอยู่ริมคลองแสนแสบตั้งแต่เชิงสะพานเจริญผล ไปจนถึงแนวเขตทางด่วนระยะที่ 2 เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีขนาดพื้นที่ประมาณ 40 ไร่ โดยมีอาณาเขตที่ตั้ง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ซอยพญานาค
ทิศใต้	ติดต่อกับ	คลองแสนแสบ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ถนนบรรทัดทอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ถนนพระราม 6

ที่ดินในชุมชนบ้านครัวตะวันตก ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลังซึ่งมีมากถึง 80% และยังมีที่ดินบางส่วนที่ชาวบ้านมีโฉนดเป็นของตนเอง ซึ่งมีเพียง 20%

ภาพที่ 5.1
แผนที่แสดงที่ตั้งชุมชนบ้านครัวตะวันตก

ลักษณะทางกายภาพของชุมชนบ้านครัวตะวันตกพบว่า เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีบ้านเรือนปลูกติดกันอย่างหนาแน่น ส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ก่อสร้างด้วยไม้และปูน มีทั้งบ้านชั้นเดียวและบ้าน 2 ชั้น บ้านที่สร้างด้วยไม้ ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้เก่าแก่ มีทั้งบ้านเดี่ยวและเป็น หองเช่า ส่วนบ้านปูนจะเป็นบ้านเดี่ยวทั้งหมด มีขนาดใหญ่และเพิ่งสร้าง บ้านส่วนใหญ่จะไม่มีรั้วกั้นอาณาบริเวณของบ้าน บ้านที่อยู่ติดริมทางเดิน ประตูบ้านจะอยู่ติดกับทางเดิน ทางเดินในชุมชนจะเป็นทางเดินคอนกรีตที่ค่อนข้างแคบ ทอดยาวตลอดไปทั้งชุมชน ก่อนทางเข้าชุมชนมีร้านขายน้ำหวานปั่นและร้านขายกระเทียมหอมแดงตั้งอยู่ติดกัน ภายในชุมชนยังมีร้านค้าทั้งขายอาหารอิสลาม ของชำและต่างๆ อีกมากมาย ทั้งนี้ จะไม่มีการขายหมู เนื่องจากชาวบ้านล้วนเป็นมุสลิม

2.1 สถานที่สำคัญ

มัสยิดซุลกูลุมุตตากีน เป็นมัสยิดที่อยู่คู่กับชุมชนมาช้านาน รวมถึงศูนย์อบรมศาสนาและจริยธรรมของมัสยิด เป็นสถานที่ที่เป็นที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้าน และได้เรียนรู้หลักศาสนาอิสลาม

มัสยิดดังกล่าว เดิมก่อตั้งที่บ้านครัวได้เป็นอาคารไม้เล็ก ๆ เรียกว่า “สุเหร่ายี่ปา” สร้างในรัชกาลที่ 6 ราวปี 2460 ต่อมาเมื่อถนนโยกย้ายข้ามคลองมาสร้างใหม่ที่บ้านครัวตะวันตก เนื่องจากเจ้าของที่ดินต้องการใช้ที่ดินทำประโยชน์อย่างอื่น สร้างใหม่ครั้งที่ 2 เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ในปี 2475 ในรัชกาลที่ 7 บนที่ดินกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ที่ดินระวาง 1 ต 1 อ : 4 เลขที่ดิน 168 โฉนดที่ 662 เนื้อที่ 14 ตารางวา และที่ดินแปลงที่ 2 เลขที่ 39 โฉนดที่ 2289 เนื้อที่ 17 ตารางวา อยู่ที่ดินนเพชรบุรี ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร ต่อมาอาคารไม้ทรุดโทรมจึงรื้อถอนสร้างใหม่ ครั้งที่ 3 เมื่อปี 2533 เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น บุหินอ่อนตามที่เห็นดังปัจจุบัน

“สุเหร่ายี่ปา” จดทะเบียนตาม พ.ร.บ.มัสยิดอิสลาม 2490 เลขทะเบียนที่ 105 มีชื่อเรียกว่า “มัสยิดซุลกูลุมุตตากีน” คำว่า “ซุลกูลุมุตตากีน” มีความหมายว่า “วิถีชีวิตผู้สำรวมตนแด่อัลลอฮ์” ถ้าเรียกชื่อให้สั้นถูกต้องตามภาษาอาหรับต้องเรียกว่า “มัสยิดซุลูก”

มัสยิดซุลกูลุมุตตากีนไม่มีกูโบร์ใช้ฝังศพ แต่จะใช้กูโบร์ของมัสยิดยามามีอุลคือยี่ยะฮ์

2.2 สภาพประชากร

ชุมชนบ้านครัวตะวันตกมีบ้านเรือนทั้งสิ้น 171 หลังคาเรือน มี 299 ครอบครัว มีประชากร 1,253 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นถิ่นที่อยู่กันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

คณินท์ คงพันธุ์ หนึ่งในคณะกรรมการชุมชนบ้านครัวตะวันตกกล่าวว่า “ประชากรส่วนมากในชุมชนจะเป็นคนที่เกิดที่นี่ มีที่เข้ามาเป็นเชยประมาณ 10-20% เท่านั้น” (คณินท์ คงพันธุ์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2553)

ลักษณะครอบครัวในชุมชนบ้านครัวตะวันตก จะเป็นครอบครัวขยาย ประมาณร้อยละ 65 ของครัวเรือน เป็นครอบครัวที่อยู่รวมกันถึง 3 รุ่น ได้แก่ รุ่นปู่ย่าตายาย รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูกหลาน ส่วนที่เหลือจะเป็นครอบครัวเดี่ยว หากมีการขยายครอบครัวมักจะมีการย้ายออกไปอยู่นอกชุมชน ปัจจุบันมีการย้ายออกไปตั้งครอบครัวอยู่ข้างนอกมากขึ้นสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสถานที่ที่คับแคบภายในชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ราว 90% นับถือศาสนาอิสลาม สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนที่นับถือศาสนาพุทธประมาณ 10% จะเป็นชาวอีสานที่มาเช่าบ้านอยู่อาศัย บริเวณใต้ทางด่วนพระราม 6

2.3 สภาพสังคม

ในอดีตชาวบ้านในชุมชนบ้านครัวตะวันตก ใช้คลองแสนแสบในการทำมาหากินเลี้ยงชีพ ทั้งทอดแห จับกุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งมีอยู่อย่างชุมชุม ก่อนปี 2500 บ้านที่ตั้งอยู่ริมคลองจะมีบันไดทำน้ำใช้จุดเรือสำปั้น เรือมาด และตักน้ำไปใช้อุปโภคในครัวเรือน ก่อนนี้ น้ำในคลองใสแกมขุ่น เมื่อตักน้ำมาแกว่งสารส้มสามารถนำไปต้มดื่มกินได้ น้ำคลองจะขึ้นลงทุกวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านในยุคนั้นจะรู้ดี หากน้ำขึ้นเต็มที่จะหยุดนิ่ง 1 ชั่วโมง ช่วงเวลานี้ชาวบ้านจะระดมตักน้ำเป็นการใหญ่ วันใดน้ำขึ้นในคืนพระจันทร์เต็มดวง ชาวบ้านจะลงเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานเหมือนเป็นชีวิตในช่วงกลางวัน เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านครัวในอดีตที่คนบ้านครัวรุ่นเก่าไม่มีวันลืมลง จนกระทั่งในปีต่อ ๆ มา น้ำในคลองเริ่มเน่าเสียซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาบ้านเมืองในยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากยุคนั้นยังไม่มีกฎหมายการวางผังเมือง

เรื่องศักดิ์เล่าถึงวิถีชีวิตริมคลองแสนแสบในวันเก่าคือนก่อน ด้วยน้ำเสียงเจือเศร้าว่า

...เมื่อก่อน ในย่านนี้ ทอดแหหาปลาและทำประมงกันเยอะ มันทัวไป แถวนี้นะจะมากน้อย แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว ไม่มีมาสิบกว่าปีแล้ว คือ สังคมมันเปลี่ยน สมัยก่อนบ้านครัวน้ำมันท่วมถึง ผมอาจจะป็นรุ่นสุดท้ายที่จะยังคงเคยเห็นภาพคนออกหาปลา ตกเบ็ด เอาฉมวกไปแทงปลาไหลได้อยู่ ตอนที่ผมยังเด็ก ๆ แถวนี้นี้ยังมียอยกปลาดั้งอยู่เรียงรายอยู่เป็นแถว... (เรื่องศักดิ์ ดำริห์เลิศ, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2553)

ในยุคของจอมพลสฤษดิ์เช่นกัน บ้านครัวได้กลายเป็นสังคมเปิด เพราะมีถนนบรรทัดทองตัดผ่าน บ้านเรือนเกือบร้อยหลังคาเรือนถูกเวนคืน สังคมพี่น้องแยกย้ายพรัดพรายไปคนละทิศละทาง ครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่ดี มีสมาชิกครอบครัวเพิ่มขึ้นจะย้ายไปก่อตั้งครอบครัวใหม่ตามท้องถิ่นอื่น และจะมีโอกาสรวมญาติมิตรในวันตรุษสำคัญทางศาสนา โดยมีพี่น้องบางส่วนยังฝังรกรากอยู่ในบ้านครัวจนทุกวันนี้

ต่อมามีการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคมาก จึงต้องการแรงงานมากขึ้น ชาวชนบทหลังไหลเข้ามาเช่าบ้านในบ้านครัวมากขึ้น บ้านครัวจึงเป็นย่านที่อยู่อาศัยกลางกรุงเทพมหานครของชาวท้องถิ่นชนบท การเดินทางไปทำงานเข้าออกมีความสะดวกสบาย สามารถเข้าออกได้หลายทาง ชาวท้องถิ่นชนบทที่ไม่รู้และเข้าใจในหลักศาสนาอิสลาม และได้ทำในสิ่งที่ศาสนาอิสลามห้ามปฏิบัติ ทั้งการดื่มสุรายาเมา การพนัน การคบชู้ ยาเสพติด จึงเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกับชาวบ้านในชุมชน เพราะปรับวิถีชีวิตรวมถึงศาสนาและวัฒนธรรมเข้ากันไม่ได้

นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ชุมชนบ้านครัวตะวันตกได้ถูกความเป็นสังคมเมืองล้อมรอบ วิถีชีวิตที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถึงแม้ยังมีให้เห็นแต่ก็ดูลดลง แต่ยั้งดีที่ว่ามีหลักของศาสนาที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของชาวบ้านไว้ให้ดีขึ้น

คณินทร์แสดงทัศนะว่า “...วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคม เพราะเราเป็นชุมชนเมือง คนกรุงเทพฯ เป็นยังไง เราก็เป็นอย่างนั้น การดำเนินชีวิตที่นี้ ดีกว่าข้างนอก ในเรื่องการถ้อยทีถ้อยอาศัยกันดีกว่าศาสนาอื่น เนื่องจากมีกฎข้อบังคับของศาสนาที่จะต้องทำอย่างนี้ ซึ่งจะต้องทำและที่นี้ยังยึดอยู่...” (คณินทร์ คงพันธุ์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2553)

2.4 สภาพทางการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชากรในชุมชน ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พบมากในช่วงวัยกลางคน ส่วนเยาวชนรุ่นใหม่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีกันมากขึ้น ส่วนผู้ที่จบเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาพบค่อนข้างน้อย ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุที่ยังไม่นิยมเรียนหนังสือมากนักในอดีต และยังมีเยาวชนส่วนหนึ่งที่ไม่นิยมเรียนหนังสือ

สาโรจน์ เผือกคำลี อดีตประธานชุมชนบ้านครัวตะวันตกและประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจกรณีต่อต้านทางด่วน CD Road ระหว่างปี 2531 จนถึงปัจจุบันกล่าวว่า

...ชาวบ้านครัวส่วนมากจะเรียนจบชั้น ปวช. หรือมัธยมศึกษากันเป็นส่วนมาก และถ้าใครรักการเรียนจริง ๆ ผมเชื่อว่ามีศักยภาพที่จะส่งให้เรียนสูง

ถึงปริญญาตรีได้ ส่วนเรื่องเด็กที่ไม่เรียนหนังสือนั้น บางคนพ่อแม่เบิกได้ยังไม่เรียนเลย ร่อนไปร่อนมาเป็นเด็กแว้นท์กันหมด แต่เดี๋ยวนี้พวกที่ไม่เรียนก็หันมาเรียน กศน. กันมากขึ้น... (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

3. มิติทางศาสนา

ชาวมุสลิมส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมถึง 90% นับถือศาสนาอิสลาม นิกายสุนนีด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรม ประเพณีของทางชุมชน มักเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม มีมัสยิดซูลูกุลมุตตากันและมัสยิดยามีอุลค็อยรียะฮ์เป็นศูนย์กลาง และเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์สำหรับการละหมาด หนึ่งในหลักการที่สำคัญของอิสลาม เมื่อถึงเวลาละหมาดจะมีการทำพิธีภายในมัสยิด และกระจายเสียงตามสายของชุมชนเพื่อเรียกมุสลิมมาละหมาด โต๊ะอิหม่ามเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่ชาวมุสลิมบางคนที่ไม่ได้มาทำการละหมาดจะละหมาดที่บ้าน ในทุกวันศุกร์จะมีชาวมุสลิมจากชุมชนต่าง ๆ และบริเวณใกล้เคียง ทั้งผู้ใหญ่และเด็กนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ จะพร้อมใจกันมาละหมาดที่มัสยิดทั้ง 2 แห่งนี้

คณินทรกล่าวถึงการละหมาดภายในชุมชนว่า

...มีการละหมาดด้วยกัน 5 เวลาตามหลักศาสนา แต่ที่นี่ย่างที่บอกค่อนข้างเป็นชุมชนเมือง บางเวลาอาจจะไม่เห็นคน แต่เวลาสำคัญอย่างเช้ากับเย็นจะมีคนมาละหมาดและวันศุกร์ นอกจากนี้นางมัสยิดยังกำหนดวันพฤหัสบดีกลางคืนให้คนมาละหมาดเพื่อหวังไม่ให้ประเพณีและวัฒนธรรมหายไป... (คณินทร คงพันธ์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2553)

ชาวมุสลิมยังคงพยายามรักษาวัฒนธรรมประเพณีตามหลักการอิสลามต่าง ๆ ไว้ อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการถือศีลอด การชะกาต วันตรุษอีดิลฟิตรี วันตรุษอีดิลอัฎฮา พิธีการเข้าสู่นิต การเรียนศาสนา และการกวนข้าวอาซุรอ ซึ่งในพิธีนี้เมื่อปลายเดือนธันวาคม 2552 ที่ผ่านมา

4. มิติทางเศรษฐกิจ

ชาวบ้านในชุมชนบ้านครัวตะวันตกมีรายได้ในการประกอบอาชีพเฉลี่ยอยู่ที่ 10,000-15,000 บาท และยังมีชาวบ้านบางส่วนที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป บางรายมากถึง 50,000 บาท ผู้ที่มีรายได้สูงถึง 50,000 บาท ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ ชาวบ้านในบ้านครัวตะวันตกจำนวนหนึ่งประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ ทั้งการไฟฟ้านครหลวง โรงงานยาสูบ และการรถไฟแห่งประเทศไทย ชาวบ้านบางรายที่มีอาชีพค้าขายมีรายได้มากถึง 20,000 บาท ส่วนชาวบ้านที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ปรากฏว่าส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุหรือผู้ที่อยู่ในวัยเกิน 45 ปีขึ้นไป

ชาวบ้านในชุมชนยังประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ชำรภาพการ พนักงานบริษัท ผู้วิจัยยังพบว่าในท่ามกลางความเจริญที่รายล้อม ยังคงมีชาวบ้านบางส่วนยึดอาชีพการเลี้ยงไก่ชน และนกปรอดหัวจุกอยู่ในชุมชนแห่งนี้ ขณะที่ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ทำงาน คอยแต่พึ่งพิงคนที่มั่งคั่ง ทำแล้ว ส่วนมากจะอยู่ในช่วงวัยระหว่าง 20-30 ปี

สาโรจน์ชี้แจงในเรื่องนี้ว่า “คนบ้านคร้วตะวันตกเป็นคนชั้นกลางที่มีรายได้ประจำ มีเยอะ รายได้เกินหมื่นขึ้นไป ไม่ใช่คนยากไร้ ส่วนสาเหตุที่คนบ้านคร้วตะวันตกทำงานรัฐวิสาหกิจ กันเยอะนั้น เนื่องจากสมัยก่อนการเข้าทำงานรัฐวิสาหกิจนั้นเข้าง่าย จึงมีการฝากลูกฝากหลานเข้า ทำงานกันได้ง่าย” (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

อย่างไรก็ตาม ยังมีชาวบ้านส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยที่ประสบกับปัญหาหนี้สิน นอกระบบ สาโรจน์เล่าว่า

...ช่วงหลังที่ผมไม่ทำงานแล้ว ไปนั่งกินข้าวปรากฏว่ามีอยู่พอสมควร พวกหนี้ นอกระบบ ร้านที่ผมไปนั่งกิน ส่งวันละ 700 บาท ไม่รู้ว่าต้นหรือดอก ร้านลูกขึ้นปิ้ง ส่งวันละ 300-400 บาท จะมีพวกมอเตอร์ไซด์เก็บเงินกู้ยืมเยอะแยะ เท่าที่รู้จะเป็น แบนก็อินเดียเดินกันทั้งวันเลยในชุมชน เดียวนี้ ยิ่งหนักเข้าบ้านอยู่ในนี้เลย บาง คนกู้ยืมมา 20 ปี หมุนเวียนอยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ ส่วนมากเป็นคนที่ไม่ทำงานใน ระบบ ก็จะมีหนี้สิน แต่มีไม่เยอะนะในชุมชน... (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

5. มิติทางการเมือง

เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้งระดับประเทศในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ในส่วนของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พบว่า ในเขตราชเทวี ผลการเลือกตั้งจะมีความผันผวน ไปมา ระหว่างพรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์ หากการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ช.) พรรค ประชาธิปัตย์กลับผูกขาดชัยชนะมาตลอด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ภายใต้ข้อบังคับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ซึ่งแบ่งเขตการเลือกตั้งแบบ เขตเดียวเบอร์เดียว เขตราชเทวีถูกแบ่งให้เป็น 2 เขต โดยเขต 4 เขตราชเทวีรวมกับเขตพญาไท และเขต 5 เขตราชเทวีรวมกับเขตปทุมวัน ชุมชนบ้านคร้วตะวันตก อยู่ในเขต 5 ผลการเลือกตั้ง ส.ส.ในเขตราชเทวี 3 ครั้งที่ผ่านมาคือ 6 มกราคม 2544 6 กุมภาพันธ์ 2548 และ 2 เมษายน

2549 พรรคไทยรักไทยของพ.ต.ท.ทักษิณ คว่าเก้าอี้ในเขตนี้ไปครองได้ทุกครั้ง ดังตารางที่ 5.1 ตารางที่ 5.2 และตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.1

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 มกราคม 2544

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 มกราคม 2544		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
น.พ.ประจวบ อึ้งภากรณ์	ไทยรักไทย	23,236

ตารางที่ 5.2

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
น.พ.ประจวบ อึ้งภากรณ์	ไทยรักไทย	19,950

ตารางที่ 5.3

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 เมษายน 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 เมษายน 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
น.พ.ประจวบ อึ้งภากรณ์	ไทยรักไทย	16,010

ต่อมาเกิดรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ยกเลิกรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 และประกาศร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น พรรคไทยรักไทยซึ่งครองเสียงในเขตนี้ ถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคเมื่อ 30 พฤษภาคม 2550 พร้อมตัดสิทธิกรรมการบริหารพรรค 111 คน ห้ามยุ่งเกี่ยวกับการเมือง 5 ปี ส่งผลให้อดีตร.ส.พรรคไทยรักไทยส่วนใหญ่ ย้ายเข้าพรรคพลังประชาชน เพื่อลงรับสมัครเลือกตั้งครั้งแรก ภายใต้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ในวันที่ อาทิตย์ที่ 23 ธันวาคม 2550 โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิก 480 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 คน และจากการเลือกตั้งแบบ สัดส่วน 80 คน และกำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งจากเขตเดียวเบอร์เดียว กลับมาใช้แบบแบ่งเขต เรียงเบอร์ และจัดให้เขตรัฐสภาอยู่ในเขต 1 มี ส.ส.ได้ 3 คน คือ เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขตปทุมวัน และเขตรัฐสภา ผลการเลือกตั้ง ปรากฏว่า ส.ส.จากพรรคประชาธิปัตย์คว้าชัยชนะมาได้ทั้ง 3 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขต 1 กรุงเทพมหานคร
(เขตดุสิต เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก
เขตปทุมวัน และเขตรัฐสภา) ในการเลือกตั้งทั่วไป
วันที่ 23 ธันวาคม 2550

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เขต 1 กรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 ธันวาคม 2550				
ลำดับที่	ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	หมายเลขผู้สมัคร	พรรค	คะแนน
1	ม.ล.อภิเมธกุล โสณกุล	4	ประชาธิปัตย์	116,707
2	นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	5	ประชาธิปัตย์	112,270
3	นางเจิมมาศ จีงเลิศศิริ	6	ประชาธิปัตย์	109,974

สาขาวิชา ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการเลือกตั้งส.ส. ในเขตรัฐสภาในรอบ 10 ปี
ว่า เกิดขึ้นเพราะกระแสทางการเมืองเป็นสำคัญ

...การเลือกตั้งในเขตนี้ พรรคที่จะได้รับคะแนนจากประชาชน คือพรรคที่มี
กระแสทางการเมืองที่ดี อย่างในกรณีพรรคไทยรักไทยที่ได้รับเลือกตั้ง ในช่วง

ที่กระแสของพรรคกำลังมาแรง จึงทำให้สามารถคว้าเก้าอี้ในเขตนี้มาครองได้ โดยตลอด ซึ่งที่มาของกระแสก็มาจากการรับสื่อของคนในชุมชน เนื่องจากสังคมเมือง การสื่อสารมันสูง เขตที่อยู่ใกล้กับการสื่อสาร กระแสจะช่วยให้เยอะ อย่างช่วงหลังกระแสที่ไม่เอาหน้าเหลี่ยม ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสื่อ นั่นก็คือ ASTV ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สามารถแจ้งเกิดได้อีกครั้ง... (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

5.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.)

ในส่วนของการเลือกตั้งส.ก. เขตราชเทวีมีส.ก.ได้ 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ผลการเลือกตั้ง ปรากฏว่าในการเลือกตั้ง 2 ครั้งล่าสุด เมื่อ 16 มิถุนายน 2545 และ 23 กรกฎาคม 2549 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งคือ ผู้สดี วงศ์กำแหง จากพรรคประชาธิปัตย์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5.5 และตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.5

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นางผู้สดี วงศ์กำแหง	ประชาธิปัตย์	7,532

ตารางที่ 5.6

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นางผู้สดี วงศ์กำแหง	ประชาธิปัตย์	8,686

5.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.)

เขตราชเทวีสามารถมี ส.ข. ได้ 7 คน ผลการเลือกตั้ง 2 ครั้งล่าสุดคือ 16 มิถุนายน 2545 และ 23 กรกฎาคม 2549 พรรคประชาธิปัตย์คว้าชัยชนะได้ทั้งหมด ดังมีรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 5.7 และตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.7

แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 16 มิถุนายน 2545		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายอนันต์ ขำมะโน	ประชาธิปัตย์	6,437
นายสุนันท์ นุปผเวส	ประชาธิปัตย์	6,453
นายโปรง บัวแย้ม	ประชาธิปัตย์	6,498
นายธนาวิทย์ ฤทธิศรี	ประชาธิปัตย์	6,534
นายสมโภชน์ แก่นทองแดง	ประชาธิปัตย์	6,638
นายชลอ เขียมโหมด	ประชาธิปัตย์	6,634
นายอัศวิน ขำมะโน	ประชาธิปัตย์	6,598

ตารางที่ 5.8
แสดงผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตราชเทวี
ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) เขตราชเทวี การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 กรกฎาคม 2549		
ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง	พรรค	คะแนน
นายอนันต์ ขำมะโน	ประชาธิปัตย์	8,290
นายสุนันท์ บุปผเวส	ประชาธิปัตย์	8,382
นายวิเชียร มุขจีน	ประชาธิปัตย์	8,878
นายจิรพันธ์ พูลพาณิษฐ์	ประชาธิปัตย์	8,908
นายชูพันธ์ เพ็ญสุวรรณ	ประชาธิปัตย์	8,296
นายธนาวิทย์ ฤทธิศรี	ประชาธิปัตย์	8,963
นายอัศวิน ขำมะโน	ประชาธิปัตย์	8,465

สาโรจน์แสดงทัศนะเกี่ยวกับผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นส.ข.และส.ก.ว่า ชาวบ้านไม่ได้ดูที่กระแสของพรรคเหมือนกับการเลือกตั้งระดับประเทศ แต่ดูที่ตัวบุคคล อย่างในเขตราชเทวีคนที่ได้รับการเลือกตั้งมาโดยตลอดก็คือ ส.ก.สุสดี จากพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งย้ายพรรคมาแล้ว 2-3 ครั้ง ก่อนจะมาอยู่กับพรรคประชาธิปัตย์ แต่ก็ได้รับเลือกตั้งตลอด “ชาวบ้านเขาจะดูว่าผู้สมัครคนนั้นทำประโยชน์ให้กับเขาจริงๆ หรือเปล่า ไม่ได้สนใจว่าจะสังกัดพรรคไหน” (สาโรจน์ ผีอกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

สาโรจน์ยังได้กล่าวด้วยว่า ในชุมชนบ้านครัวตะวันตกนี้ ในการเลือกตั้งทุกระดับก็มีปัญหาเรื่องการซื้อเสียงเกิดขึ้นในชุมชนแห่งนี้ด้วยเหมือนกัน โดยจะมีคนที่แอบอ้างเป็นขาใหญ่แล้วบอกกับผู้สมัครว่าสามารถซื้อเสียงจากชาวบ้านได้ ก็ไปเอาเงินมาซื้อเสียงชาวบ้าน ในชุมชนแห่งนี้

จากผลการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศดังกล่าวสะท้อนว่า พื้นที่เขตราชเทวีไม่ใช่เขตพื้นที่ของพรรคประชาธิปัตย์หรือพรรคใดอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชุมชนบ้านครัวตะวันตก ที่ถึงแม้จะมีมุสลิมเชื้อเหลืองเป็นจำนวนมากมายกก็จริงอยู่ แต่มิได้เป็นพันธมิตรกับพรรค

ประชาธิปไตย ทั้งนี้ เนื่องมาจากความบาดหมางที่กลายเป็นบาดแผลฝังลึก เมื่อครั้งการคัดค้านทางด่วน CD Road ในหลายปีก่อนดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

6. มิติทางการสื่อสาร

6.1 การรับดาวเทียมและเคเบิลทีวีภายในชุมชน

นอกเหนือจากการรับฟรีทีวีแล้ว ชาวบ้านครัวยังได้มีการติดตั้งดาวเทียมและเคเบิลทีวี ดังนี้

6.1.1 ทูริซันส์

เป็นดาวเทียมที่รวบรวมความบันเทิงจากทั้งไทยและต่างประเทศเอาไว้ครบครัน ผู้ที่ติดตั้งจานดาวเทียมของทูริซันส์จะต้องเสียค่าบริการเป็นรายเดือน และเสียค่าบริการอุปกรณ์อีกด้วย โดยแบ่งเป็น 2 แพคเกจ คือ ทูริซันส์ แพคเกจ โนว์เลจ สามารถรับชมได้ 55 ช่อง หรือแพคเกจ ทูไรฟ์ ฟรีวิว แพคเกจ ที่สามารถรับชมได้ 40 ช่อง แพคเกจนี้ส่วนมากจะเป็นรายการที่ให้ความบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ สารคดี เพลง รวมถึงกีฬา ทั้ง 2 แพคเกจ รวมถึงแพคเกจอื่น ๆ ของทูริซันส์ ไม่สามารถรับชมรายการของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ได้

6.1.2 พีเอสไอ (PSI)

เป็นจานดาวเทียมขายขาด แต่ราคาค่อนข้างสูง ไม่เป็นที่นิยมของชาวบ้าน จานดาวเทียมเป็นสีดำ สามารถรับชมได้มากกว่า 100 ช่อง สามารถรับสัญญาณจากตะวันออกกลางได้ รวมไปถึงรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ได้

6.1.3 ไอพีเอ็ม (IPM)

เป็นจานดาวเทียมขายขาดเช่นเดียวกับจาน PSI การรับชมช่องต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับราคาของจานแต่ละชนิด จานชนิดนี้มีสีส้มซึ่งสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ได้

6.1.4 สกายเคเบิลทีวี

เป็นเคเบิลทีวีท้องถิ่น สามารถรับชมได้ในเขตราชเทวี หรือเขตปทุมวันเท่านั้น สามารถรับชมได้ทั้งหมดประมาณ 50 ช่อง และสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 ของกลุ่มพันธมิตรฯ และสถานีโทรทัศน์ผ่าน

ดาวเทียมของแนวร่วม นปช. ได้ เสียค่าบริการเดือนละ 200 บาท เคเบิลทีวีประเภทนี้กำลังเป็นที่นิยมของชาวชุมชนบ้านครัวตะวันตกเป็นอย่างมาก

สาโรจน์กล่าวว่า “เมื่อก่อนไม่ค่อยมี มีแต่ติดเสาอากาศ แต่เนื่องจากสัญญาณไม่ค่อยดี ชาวบ้านจึงหันมาติดเคเบิลท้องถิ่นกันมากขึ้น เพราะมีช่องรายการให้ดูหลากหลาย” (สาโรจน์ ผีอกสำลี, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2553)

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนบ้านครัวตะวันตก

ชุมชนบ้านครัวตะวันตกมีทั้งมุสลิมเชื้อเหลือง และมุสลิมเชื้อแดง ฟานักอาศัยอยู่ภายในชุมชนเดียวกัน แต่จะมีมุสลิมเชื้อเหลืองเกือบทั้งชุมชน “คนเชื้อเหลืองจะมากกว่าคนเชื้อแดงเยอะ เกือบทั้งชุมชนเลยก็ว่าได้ ส่วนคนเชื้อแดงนั้น นับหัวได้เลย” (สาโรจน์ ผีอกสำลี, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

สาโรจน์กล่าวกับผู้วิจัย ในระหว่างเดินสำรวจชุมชนด้วยกันในวันหนึ่ง

ภายในชุมชนบ้านครัวตะวันตกแห่งนี้ พบกลุ่มมุสลิมเชื้อเหลืองที่น่าสนใจ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มร้านโรตีสัลมา กลุ่มผู้สูงวัย กลุ่มไกล้มัสญิดซูลูกุลมุตตากิน และกลุ่มมุฮัมมัด โดยแต่ละกลุ่มได้เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุมโค่นล้มรัฐบาล ภายใต้การนำของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ แต่ละกลุ่มมีรายละเอียดต่าง ๆ และเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มร้านโรตีสัลมา

กลุ่มร้านโรตีสัลมามีสมาชิกราว 20 คน ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย แต่ส่วนใหญ่สมาชิกจะเป็นผู้หญิงซึ่งคล้ายคลึงกับอีก 3 กลุ่มที่เหลือคือ กลุ่มผู้สูงวัย กลุ่มไกล้มัสญิดซูลูกุลมุตตากิน และกลุ่มมุฮัมมัด สาโรจน์อธิบายว่า

...ผู้หญิงในชุมชนนี้สนใจเรื่องการเมือง และมักออกหน้ามากกว่าผู้ชาย แต่ถ้ากรณีมีเรื่องมีราวที่ต้องลุยแล้วล่ะก็ ผู้ชายจะเป็นฝ่ายออกมา ก็นับตั้งแต่การต่อต้านทางด่วนแล้ว อีกอย่าง ผมคิดว่าถึงที่สุดแล้ว ความเป็นเพศแม่ รักถิ่นฐาน และมองเห็นสิ่งที่จะเกิดกับลูกหลาน จึงทำให้ผู้หญิงเกิดความตื่นตัวทางการเมืองสูง และเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงในที่สุด แล้วผู้หญิงเป็นแม่บ้านมีเวลา แต่ผู้ชายต้องทำงาน ไม่มีเวลาไปชุมนุม... (สาโรจน์ ผีอกสำลี, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

กลุ่มร้านโรตีสัลมาที่บ้านเรือนใกล้เคียงกัน สมาชิกประกอบอาชีพเป็นแม่ค้าหาเลี้ยงชีพอยู่ในชุมชน พนักงานบริษัท และข้าราชการเกษียณอายุ ทางกลุ่มเข้าร่วมต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณมาตั้งแต่เมื่อครั้งรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์” ของสนธิ ลิ้มทองกุล ถูกระงับการออกอากาศเมื่อ 9 กันยายน 2548 จากนั้นจึงเข้าร่วมการชุมนุมต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณกับกลุ่มพันธมิตรฯ อย่างต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้

ก่อนวิกฤตการเงินปี 2540 จะปะทุขึ้น นิตยสาร Fortune ของอเมริกา รายงานว่า สนธิเจ้าของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ผู้นี้ คือมหาเศรษฐีที่เครื่องบินเจ็ต ขอบตบตีพนักงาน ๆ และมักใหญ่ใฝ่เป็น “เจ้าพ่อสื่อแห่งเอเชีย” มีสินทรัพย์มูลค่าสูงถึง 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (เกษียร เตชะพีระ, 2550, น. 50) แต่ในเวลาต่อมา โชคชะตาก็เล่นตลกให้เขากลายเป็นบุคคลล้มละลาย ยิ่งกว่านั้น สนธิ ยังเป็นหนึ่งในพ้องเพื่อนของพ.ต.ท.ทักษิณ ผู้หันมาเป็นหัวขบวนสู้รบกับพ.ต.ท.ทักษิณเสียเอง โดยใช้รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ที่ว่ากันว่า ก่อกำเนิดขึ้นจากการช่วยเหลือของพ.ต.ท.ทักษิณ เป็นช่องทางโจมตีตัวเขาเองอย่างน่าเจ็บใจ

สำหรับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ออกอากาศครั้งแรก เมื่อต้นเมษายน 2546 ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทุกคืนวันศุกร์ ระยะเวลาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทั่วไป ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตแบบไทย ต่อมา 4 กรกฎาคม ปีเดียวกัน รายการเปลี่ยนมาเป็นการสนทนาด้านการเมือง และออกอากาศครั้งสุดท้ายเมื่อ 9 กันยายน 2548 เนื่องจากบริษัท อสมท. สั่งระงับรายการ ด้วยเหตุที่ผู้ดำเนินรายการวิจารณ์รัฐบาลโยงใยถึงสถาบันเบื้องสูงในรายการคือนั้น สนธิได้อ่านบทความเรื่อง “ลูกแกะหลงทาง”² ออกอากาศ เนื้อหาบทความดังนี้

²บทความเรื่องนี้ มาจากความคิดเห็นในเว็บไซต์ผู้จัดการในหัวข้อ “จากกัลยาณมิตรถึงนายกฯ ทักษิณ ชินวัตร: ประธานวุฒิสภาต้องลาออก เปิดทางให้วุฒิสภาแก้ปัญหา ส่งเรื่องกลับศาลรัฐธรรมนูญ” โดย เชียงเล่าหลง ในวันที่ 5 กันยายน 2548 โดยส่งมาเป็นความคิดเห็นที่ 9 ผู้ส่งใช้นามแฝงว่า “555” ซึ่งผู้เห็นครั้งแรกคือ คำณูณ สิทธิสมาน ในเช้าวันที่ 6 กันยายน และได้นำมาให้สนธิดู และสนธิก็ได้นำไปเผยแพร่ 2 ครั้งด้วยกัน โดยเฉพาะในครั้งที่สอง ตอนท้ายรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ครั้งสุดท้ายที่ช่อง 9 ระหว่างที่อ่าน ทำให้สโรชา พรอุดมศักดิ์ พิธีกรหญิงถึงกับน้ำตาไหลด้วยความสะเทือนใจ ซึ่งต่อมาได้ก่อให้เกิดประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องนี้อย่างกว้างขวางในหลายที่ ทั้งในสังคมอินเทอร์เน็ตและสังคมภายนอก ซึ่งสนธิได้บอกต่อมาในภายหลังว่า ไม่ทราบว่าเป็นผู้ส่ง แต่ที่แน่ ๆ ผู้ส่งต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในการใช้ภาษาอย่างลึกซึ้ง

พ่อมีความรักอันอบอุ่นให้ลูกเสมอ
 พ่อไม่เคยเกรี้ยวกราด ด่าทอลูกว่าโง่
 เวลาพ่อจะบอกลูกถึงปัญหา พ่อมักมีแง่คิดดี ๆ มีนิทานแฝงคติให้ลูกได้นำไปคิด
 เสมอ ๆ ซึ่งเมื่อลูก ๆ ได้คิด ก็จะทำให้ใจอะไร ๆ มากขึ้น
 พ่อมักเตือนให้ลูก ๆ แปร่งพังก่อนนอนเพื่อฟันจะได้ไม่ผุ
 แต่ลูก ๆ ก็มักจะคิดได้หลังจากที่ต้องถอนฟันไปแล้วซี่แล้ว
 พ่อมักบอกให้เราซื่อสัตย์ทำงานหนัก เพื่อที่เราจะได้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตรา
 พ่อไม่เคยบอกให้เราต้องร่ำรวยเพื่อจะมีความสุข
 พ่อมักบอกเสมอ ๆ ว่า เรามีความสุขได้ตามอัตราโดยไม่ต้องร่ำรวย
 พ่อที่มีลูก ๆ ของท่าน 60 กว่าล้านคน ไม่เคยคิดที่จะยอมขายลูกของตัวเอง เอา
 เปรียบลูกของตัวเองเพื่อฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
 แม้แต่พาหนะเดินทางของพ่อ รองเท้าเก่า ๆ ของพ่อก็ยังคงมั่งคั่งสละสลวยนุ่ม ใช้
 ของเดิม ๆ เมื่อชำรุดก็ให้คนเอาไปซ่อม
 ไม่เคยคิด แม้แต่จะไถเงินจากลูกครั้งละ 40 สตางค์ เพื่อความมั่งคั่งส่วนตัวของพ่อเอง
 พ่อมักบอกกับลูกเสมอ ๆ ว่าเราต้องก้าวไปพร้อม ๆ กัน ถ้าลูกคนโตสบายอยู่คนเดียว
 ในขณะที่ลูก ๆ อีก 60 กว่าล้านคนต้องลำบาก ต้องโดนเอาเปรียบ
 โดยการเปลี่ยนแปลงพี่น้องให้เป็นทาส มอมเมาพี่น้องด้วยเงินทอง ไตรศัพทมีถือ
 การพนัน ไม่ถือเป็นการพัฒนา
 พ่อบอกว่าให้ลูก ๆ เลือกตัวแทนมาทำงาน มาบริหารครอบครัว โดยมีเป้าหมาย
 เพื่อความสุขสูงสุดของลูก ๆ ทุกคน
 ไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุดของครอบครัว แต่เพื่อความสุขสูงสุดของครอบครัว ภายใต้
 เงื่อนไขที่มีอยู่มากมาย ทั้งภายในบ้านและรอบ ๆ บ้าน
 แต่มีลูกที่ดื้อรั้น หยิ่งผยองอวดดี ที่บังเอิญสวมหนังลูกแกะ และคุณธรรม คิวดัด
 รอยเท้าพ่อ
 ใช้พี่น้องคนอื่น ๆ ที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือบางคนก็รู้และสมยอมเพราะพี่ชายคนโต
 มีท่าไม้ตายคือ เงินฟาดหัว
 จากลูก ๆ ที่เป็นแกะดำเพียงไม่กี่คน ลัทธิรวยแล้วโก้ รวยแล้วเท รวยแล้วกว้าง
 ก็เริ่มแพร่หลายในสังคม

จากลูกแกะเสื้อ ๆ ที่มาจากศรัทธาของพี่น้อง ไหว้แม่แต่พี่น้องที่อาศัยอยู่ข้างถนน กลายเป็นคนใจร้อนกำแหง เกี้ยวกราดกับทุกคน

จากคนเดิม ๆ ที่พ่อยอมให้เข้ามาบริหารครอบครัว แม้มีความไม่โปร่งใสเรื่องทรัพย์สิน

จากผู้นอบน้อม กลายเป็นศาสดาซึ่งมอบความกลัว ความเกลียดชัง การลบหลู่ และข้อกล่าวหาว่าโกงแก่พี่น้องทุกคนที่เห็นตรงกันข้าม

กลายเป็นศาสดาที่กำแหงถึงขนาดกล้าชี้ผิดชี้ถูก รุกคืบในสิทธิมนุษยชนของพี่น้องคนอื่น ๆ เข้าไปถึงในความคิด ในวิถีชีวิตของพี่น้องอีก 60 ล้านคน

จากผู้ที่ดูเหมือนจะบริสุทธิ์ผุดผ่อง กลายเป็นบุคคลปริศนาที่ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ กลัวการตอบคำถาม และยึดครองสมบัติของครอบครัวเป็นของตนแต่ผู้เดียว พ่อบอกว่าพ่อเกลียดคนโกง ลูกแกะหลงทางบอกว่า ไม่ต้องตรวจสอบ ผมรับประกัน ผมใหญ่ที่สุดแล้วในครอบครัว ถ้าใครมีปัญหา ระวังจะไม่มีการทำ

พ่อบอกว่านี่คือลูกที่ดีของฉัน ลูกชายผู้หลงผิดบอกว่าต้องขับออกจากพรรค

พ่อบอกว่าเราควรมีเศรษฐกิจแบบพอเพียง พวกลูกแกะหลงทางกลับบอกว่าจะเอาอะไรกิน เราไปอยู่กระต๊อบกันดีไหม พวกโง่ทั้งหลาย

พ่อบอกว่าเราต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ก้าวเดินไปพร้อม ๆ กัน ลูกแกะหลงทางขายสารธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อทำกำไรแก่ตนเอง

รวมไปถึงการจัดตั้งกองกำลังคุ้มกันบ้าน ลูกแกะหลงทางกล่าวกำแหง ผมจะเอาคนนี้ใครก็เปลี่ยนไม่ได้ เพราะพ่อต้องอยู่ได้กฏบ้าน

ลูกแกะคนโตยังหลงทางต่อไป...ต่อไป...และต่อไป

ลูก ๆ ทั้งหลาย ตื่นเถิด ตาสว่างได้แล้ว ชีวิตนี้ของพวกท่านเป็นของพ่อโดยไม่ต้องมีกฏใด ๆ มารองรับ...

กราบแทบเท้าพ่อของแผ่นดิน (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2548)

หลังรายการถูกปลด สนิทหรือ “หลินหมิงต้า” (林明達) ในชื่อจีน ไม่ยอมจำนน เขาพลิกวิกฤตเป็นโอกาส เรียกคะแนนสงสารจากผู้คนมากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม เปลี่ยนชื่อรายการเป็น “เมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร” จัดทำนอกสถานที่ ถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 และอินเทอร์เน็ต ครั้งแรก ๆ จัดที่หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครั้งหลัง ๆ ย้ายไปที่สวนลุมพินี มุ่งเปิดโปงการคอร์รัปชันของ พ.ต.ท.ทักษิณ รัฐบาลและเครือข่ายมิตรชูลิแแกน เราจะสู้เพื่อในหลวง ถวายคืนพระราชอำนาจ และ ขอเป็นยามเฝ้าแผ่นดิน (วัชรพล

พุทธรักษา, 2550, น. 9) พร้อม ๆ กับที่รายการพยายามสร้างความรู้สึกร่วมกับผู้ชมด้วยการพยายามใช้จุดเด่นเชิงสัญลักษณ์ เช่น การใส่เสื้อเหลืองมาฟังรายการ เพราะสีเหลืองนั้นหมายถึงสีประจำพระองค์ของในหลวง

ครั้นแล้ว สถานการณ์ของนายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ของไทยก็ยิ่งตกเป็นรองหนักขึ้น หลายคนมองว่านี่คือ ปัจจัยเร่งที่นำไปสู่จุดจบเร็วขึ้น เมื่อครบครวและญาติได้ขายหุ้น 49.6% ในบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้บริษัทเทมาเส็ก โฮลดิ้งส์ ของสิงคโปร์มูลค่า 1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไม่เสียภาษี หลายฝ่ายต่างโจมตีเขา ในประเด็นความมีคุณธรรมของผู้นำ กรณีดังกล่าวได้เพิ่มกระแสความเกลียดชัง ให้แพร่สะพัดไปตามถนนตรอกซอกซอยของเมืองหลวง ชาวกรุงเริ่มออกมาเดินขบวนประท้วงบนท้องถนนเพื่อโค่นล้มเขา

ต่อมา สนธิจัดชุมนุมใหญ่ครั้งแรกขึ้น เมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า เพื่อต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ อีก 4 วันหลังจากนั้น “กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” ถือกำเนิดขึ้น แกนนำประกอบด้วย สนธิ ลิ้มทองกุล พลตรีจำลอง ศรีเมือง พิกพ ธงไชย สมศักดิ์ โกศัยสุข และสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ รวมทั้งผู้ประสานงานจากฟากสนธิ ได้แก่ คำณูน สติธิสมาน และจากฟากแกนนำอีก 4 คน คือ สุริยะใส กตะศิลา เป้าหมาย คือ ขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ จากตำแหน่ง และล้มล้างระบอบทักษิณ ผ่านการปฏิรูปการเมืองแก้ไขรัฐธรรมนูญรอบใหม่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 พ.ต.ท.ทักษิณจำประกาศยุบสภา และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ใน 2 เมษายนปีเดียวกัน

ช่วงเวลาเดียวกันนี้เอง ที่กลุ่มร้านโรตีสลามาได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการชุมนุมต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ จนกระทั่งเกิดการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 โค่นล้มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณลงไป การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ยุติลงชั่วคราวในรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ ต่อมาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2550 รัฐบาลจัดการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ผลการเลือกตั้งพรรคพลังประชาชน ซึ่งสืบทอดจากพรรคไทยรักไทย ได้เป็นเสียงข้างมากในสภา โดยมีสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรค เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กลุ่มพันธมิตรฯ กลับมาชุมนุมอีกครั้งและนำไปสู่ “การชุมนุม 193 วัน” ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในวันที่ 25 พฤษภาคม 2551 และสิ้นสุดลงในวันที่ 3 ธันวาคม 2551 เมื่อศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคพลังประชาชน ทำให้รัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ซึ่งสืบทอดจากสมัคร ต้องสิ้นสภาพตามลงไปด้วย

การชุมนุม 193 วัน เกิดขึ้นหลังจากสมัครบริหารประเทศได้ไม่ถึง 4 เดือน กลุ่มพันธมิตรฯ เห็นว่า รัฐบาลแทรกแซงการสื่อสารมวลชนและกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งยัง คิดแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับ 2550 มาตรา 237 อีกทั้ง ยังเกิดขบวนการคุกคามสถาบันกษัตริย์อย่างต่อเนื่อง ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลยังปล่อยให้กัมพูชา ยื่นเรื่องให้เขาพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้น กลุ่ม

พันธมิตรฯ จึงมีมติเคลื่อนไหวกว่าครั้งที่ 1 จัดสัมมนารายการ “ยามเฝ้าแผ่นดิน ภาคพิเศษ” ในวันที่ 28 มีนาคม และอีกครั้งในรายการ “ยามเฝ้าแผ่นดิน ภาคพิเศษ ครั้งที่ 2” ในวันศุกร์ที่ 25 เมษายน ที่หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และประกาศชุมนุมใหญ่ ตั้งแต่ 25 พฤษภาคม เป็นต้นไป

ในการชุมนุมดังกล่าว ได้เกิดเหตุการณ์ระทึกขวัญขึ้น เมื่อกลุ่มพันธมิตรฯ บุกยึดทำเนียบรัฐบาล ครั้งนั้น สมาชิกของกลุ่ม คือ ชลมา ไชลา และรอกียะห์ ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการเป็นกำแพงมนุษย์ เพื่อป้องกันมิให้ตำรวจบุกเข้าจับกุมพลตรีจำลอง และแกนนำคนอื่น ๆ ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อ 27 สิงหาคม 2551

เหตุการณ์ที่ว่าเริ่มต้นในเช้ามีดของวันที่ 26 สิงหาคม 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ ใช้แผน “ปฏิบัติการไทยคู่ฟ้า” ได้นำยุทธศาสตร์ดาวกระจายมาใช้ โดยให้มวลชนกระจายไปตามสถานที่ต่างๆ อาทิ สถานีโทรทัศน์ NBT กระทรวงการคลัง และกระทรวงคมนาคม อีกส่วนหนึ่งอยู่บริเวณสะพานมัสวานรังสรรค์และรอบทำเนียบรัฐบาล ช่วงบ่าย กลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงหลักด้านตรงข้ามกระทรวงศึกษาธิการ และทยอยเดินเท้าจากสะพานมัสวานรังสรรค์เข้าร่วมตัวกันที่สนามหญ้าหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ผู้ชุมนุมบางส่วนปีนเข้าทำเนียบรัฐบาล จากนั้น กลุ่มพันธมิตรฯ ทยอยเข้าทำเนียบรัฐบาลและยึดได้สำเร็จ

บ่ายวันรุ่งขึ้น ศาลอาญาออกหมายจับแกนนำพันธมิตรฯ 9 คน อาทิ สนิ พลตรีจำลอง เป็นต้น ตั้งข้อหาบกพร่อง ละเมิดกำลังพล อาวุธ สมคบกันเป็นกบฏ ให้เลิกแล้วไม่เลิก เตรียมส่งหมายจับไปยัง สน.สุทิสาร

ยามเย็นวันนั้น กลุ่มพันธมิตรฯ ที่เป็นหญิงพร้อมใจกันยืนเกี่ยวแขนล้อมเป็นกำแพงมนุษย์ บริเวณถนนพิษณุโลก ฝั่งด้านหลังกองบัญชาการตำรวจนครบาล และฝั่งถนนศรีอยุธยา หันหน้าไปทางพระบรมรูปทรงม้า เพื่อป้องกันตำรวจที่อาจเคลื่อนเข้ามาจับกุมบรรดาแกนนำ และในกลุ่มคนเหล่านี้ มีสมาชิกของกลุ่มร้านโรตีสลัดมาทั้ง 3 คน ปะปนอยู่ด้วย

สาโรจน์ ในฐานะหัวหน้าการตำรวจการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร เมื่อปี 2549 เปิดเผยถึงกลเม็ดเคล็ดลับในการใช้ผู้หญิงนำหน้าของกลุ่มพันธมิตรฯ ว่า “หากใช้ผู้ชายนำหน้าโอกาสปะทะกับตำรวจจะมีสูง ผู้หญิงจะยึดกับตำรวจด้วยการด่าได้ดีกว่าผู้ชาย เพราะตำรวจจะไม่กล้าทำอะไรรุนแรง” (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ภาพที่ 5.2

ภาพแสดงกำแพงมนุษย์ เพื่อป้องกันไม่ให้ตำรวจบุกเข้าจับตัวแกนนำ
พันธมิตรฯ ที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อ 27 สิงหาคม 2551

หมายเหตุ: ชัลมา กลีบกุล (คนที่ 6 จากซ้ายมือ) ไลลา ชนะมิตร (คนที่ 7 คนอ้วน) และ รอกียะฮ์
เลอะสมาน (คนที่ 8)

ที่มา : เดลินิวส์, 28 สิงหาคม 2551, น. 2.

ไลลา เจ้าของน้ำหนักรักเกือบร้อยกิโลกรัม ย้อนรำลึกถึงเหตุการณ์ในวันนั้นว่า “ตอนไป
ยึดทำเนียบใหม่ ๆ ตอนนั้น ขาเราก็อ่อนแอ แต่ก็ไปยืนเป็นกำแพงมนุษย์ให้กับพวกแกนนำถึง 6
ชั่วโมง” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

“พวกแกนนำจะนั่งอยู่ข้างใน แล้วเราก็จะไปเป็นเหมือนกำแพงมนุษย์” (รอกียะฮ์
เลอะสมาน, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ไลลาแทรกว่า “ยอม เรายอม ถ้าขาดแกนนำไป พุดง่าย ๆ ว่า ถ้าไม่มีคนพวกนี้ มันก็จะ
ไม่มีพันธมิตรฯ ตอนนั้นก็มีความจำลอง คุณสนธิ คุณสำราญ คุณสมเกียรติ มีหมดเลย” (ไลลา ชนะ
มิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ช่วงนี้ ไลลากล่าวถึงคนเหล่านี้ด้วยน้ำเสียงอ่อนหวาน ก่อนเปลี่ยนน้ำเสียงเป็นบึ้งตึง
ในฉบับหลังว่า “เพราะวันนั้น เขาบอกกันว่า จะเอาพวกตำรวจไปจับ ตอนนั้น ใจหมักเป็นนายก
อยู่” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ไลลาหยุดเล็กน้อย แล้วจึงเล่าต่อด้วยน้ำเสียงตื่นเต้นว่า “โห ! คิดดูนะ ตอนนั้น ฝนก็ตก แล้วสนามหญ้าก็แฉะ ยุ้งก็เยอะ ก็ยืน 6 ชั่วโมงนะ” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

รอกียะฮ์ เสริมว่า “ไม่ใช่ยืนธรรมดา แต่คล้องแขนกันด้วยนะ คนที่ไม่ไหวถอยไป เพราะจะมีคนมาเสริมแทน” (รอกียะฮ์ เลอะสมาน, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ด้านไลลาระบุว่า “แต่ภูมิใจนะที่ได้ไปทำหน้าที่อย่างนั้น ภูมิใจมากเลย ใครจะว่ายังไง เช่น บอกว่า มึงจะบ้ากันหรอ แต่ยังไงก็ภูมิใจในตัวเอง เราเสียสละมากกว่าเรา เราเสียสละแค่นี้ มันยังน้อยเกินไป” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553) ไลลากล่าวด้วยสีหน้ามีความสุข

ยิ่งกว่านั้น ในการเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ กลุ่มร้านโรตีสลัดมาช่วยสนับสนุนในเรื่องอาหารการกินให้กับผู้ที่มาร่วมชุมนุมด้วย ไลลาเล่าว่า “ก็จะช่วยหากับข้าวให้ ส่งเสบียงให้ ในชุมชนเราก็จะเรียกรักกัน คนนั้น 100 กล้อง คนนี้ 200 กล้อง แล้วก็มาทำกับข้าว เอาไปให้ผู้ร่วมชุมนุม ทางนั้นเขาก็มีอยู่แล้วแหละ แต่มันไม่พอ เพราะว่ามุสลิมจะมาเยอะ” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจ ประกอบไปด้วย

1.1 ชัลมา กลิบกุล

ชัลมา อายุ 45 ปี เปิดร้านขายโรตียูได้สะพานเจริญผล อันเป็นจุดศูนย์รวมของบรรดาสมาชิกในกลุ่มนี้ สามีเป็นช่างไม้

1.2 ไลลา ชนะมิตร

ไลลา อายุ 40 ปี เศษ อาชีพขายอาหารในชุมชน สามีของเธอขับวินมอเตอร์ไซด์ในละแวกนั้น เธอผู้นี้ได้แสดงถึงความเกลียดชังที่มีต่อ พ.ต.ท.ทักษิณ กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการจับจำคุกสถาบันพระมหากษัตริย์ว่า เธอยอมตายพร้อมพ.ต.ท.ทักษิณ เพื่อให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสบายใจ

1.3 รอกียะฮ์ เลอะสมาน

รอกียะฮ์ อายุ 45 ปี อาชีพขายอาหารตามสั่งในชุมชน

1.4 รอปือะฮ์ สุขไสว

รอปือะฮ์ อายุราว 40 ปี เศษ อาชีพขายอาหารในชุมชน

1.5 ยะลา รักรักรมณูญ

ยะลา อายุ 61 ปี ข้าราชการเกษียณแล้ว แม้อายุจะมาก ทว่าในช่วงที่มีการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ยะลาได้เข้าร่วมชุมนุมเสมอ

1.6 ฮาริมะฮ์ สุณี

ฮาริมะฮ์ อายุ 61 ปี ข้าราชการเกษียณ

1.7 ซอพียะฮ์ รักรักรมณูญ

ซอพียะฮ์ อายุ 38 ปี พนักงานบริษัท

1.8 ไฮซุม สะและวงศ์

ไฮซุม อายุ 67 ปี เป็นอีกผู้หนึ่งที่แม้สูงวัย แต่ก็ยังออกไปร่วมการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ มิได้ขาด

2. เหตุผลในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ

จากการศึกษาพบว่า เหตุผลในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ กลุ่มนี้เน้นหนักไปที่กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเป็นสำคัญ

ไอลา กล่าวว่า “ประเด็นหมิ่น เราเกลียดมากที่สุด ยังไงในหลวงต้องมาที่ 1 เพราะท่านทำให้เรามากเกินคำบรรยาย ทุกวันนี้ก็จะคอยฟังดูว่า ท่านอาการดีขึ้นไหม เราจะตามข้อมูลของ ในหลวงของเราตลอดเวลา” (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยะลาชี้ว่า “เรื่องโกกินนี่ยังพอทำเนาะ แต่เรื่องหมิ่นนี่ยอมรับไม่ได้เลย” (ยะลา รักรักรมณูญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

รอกียะฮ์ระบุว่า “การโกกิน มันก็โกกินกันทุกยุคทุกสมัย แต่เรื่องหมิ่นนี่ประชาชนไม่รับเลย” (รอกียะฮ์ เลอะสมาน, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ขณะที่ไอลาย้ำว่า “รัฐบาลไหน ๆ ก็ไม่มีนะ มีแต่รัฐบาลนี้ (พ.ต.ท.ทักษิณ) ที่หมิ่นเหยียด ๆ” (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

2.1 ปัญหาการคอร์รัปชัน

ซัลมากล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ที่ไปร่วมชุมนุมก็เพื่อที่จะต่อต้านคน ๆ นี้ เพื่อที่ว่าแผ่นดินของเราจะหมดสิ้นไปด้วยน้ำมือของเขา เราไปเพื่อแสวงหาความถูกต้องให้เกิดขึ้น ไม่ใช่ มึงไปเฮ กูก็ไปเฮ” (ซัลมา กลิบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

เช่นเดียวกับรอกียะฮ์ที่กล่าวว่า “รับไม่ได้กับการที่เรจะมีนักการเมืองห่วย ๆ แบบนี้มาโกกินมากิน รับไม่ได้จนจะอ้วก เพราะถ้าอยู่ตรงนี้ มันก็แค่ตรงนี้ หนึ่งคนไปร่วมกับเขาคือ

มันก็จะทำให้มีพลัง ดังนั้น จึงต้องออกไปชุมนุม ดีกว่าอยู่บ้านเฉย ๆ” (รอปีอะฮ์ สุไซโลว, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

...60 กว่าแล้วนะ ฉันก็เพิ่งเห็นนายกฯ คนนี้แหละรวยที่สุดในโลก แต่ก่อนเขา กู้ร้อยละยี่สิบ เซ็กซ์เต็ง ตอนที่เขาเลือกส.ส.ครั้งสุดท้าย มีคนโทรเข้ามา เราก็ นึกว่ากต. สุดท้ายเขาก็ถามว่า เลือกใคร ฉันก็บอกว่า ไม่เลือกหรอก ทักษิณ นะ เขาโง่งแตก ฉันก็พูดแม่งอย่างนี้ แฟนก็บอกว่า เดียวมันก็โทรมาอีกหรอก ฉันก็บอกว่า โทรมาสิ ฉันไม่กลัวหรอก มึงจะกู กูก็จะมึง... (ยะลา รักธรรมบุญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยะลากล่าวด้วยสีหน้าจริงจัง น้ำเสียงเครียด

2.2 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ชัลมากล่าวด้วยอารมณ์พุ่งเคื่องปนแค้นว่า “อยากจะทำกับมันตัว ๆ (พ.ต.ท. ทักษิณ) แล้วก็ยังงิดละ ฮึ่ม...” (ชัลมา กลิบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

พูดจบ เธอกำมือขวาแล้วตอยเข้าที่มือซ้ายตัวเองอย่างแรง เสียงดังสนั่น จังหวะ นี้ โฉลาพูดเสริมด้วยสีหน้าจริงจังว่า “...เคยคิดนะว่าจะใส่ระเบิดพลีชีพตัวเอง ต้องการคนเดียว เลยคือ ทักษิณ เราไม่ต้องการใคร แม้แต่สมัคร หรือสมชายคือไม่ใช่ คือพวกนี้เป็นแค่หุ่นเชิดเท่านั้นเอง ถ้าวันไหนเขามา เรายอมพลีชีพนะ ประชาชนดีขึ้น ในหลวงของเราสบายใจขึ้น เรายอมตาย ขอกอดมันสักครั้ง แล้วตายพร้อมกัน...” (โฉลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ชัลมารีบแทรกว่า “พูดง่าย ๆ คือเราอยากจัดการแทนรัฐบาลเลย” (ชัลมา กลิบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยะลากล่าวด้วยน้ำเสียงเคียดแค้นขึ้นมาอีกคน “กูจะให้มึงตายคนเดียวไปเลย ดีนะ ประเทศชาติจะได้ดีขึ้น กูยอมขว้างระเบิดมึงตายไปเลยหมดเรื่อง แล้วต่างจังหวัดมันทำได้ อย่างไร เอารูปในหลวงและพระราชินีลง แล้วเอาทักษิณขึ้น” (ยะลา รักธรรมบุญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

จังหวะนี้ ชัลมารีบกล่าวว่า “พวกเขาอยากได้เงินไง แต่พวกเราไม่ว่าพวกเขาหรอก เรายังน่าสงสาร เพราะพวกเขาไม่รู้ความจริง เอาแต่ความเท็จเข้าไปอยู่ในสมอง” (ชัลมา กลิบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ชัลมารีบชิงกล่าว ขณะที่ยะลาได้ยกตัวอย่างของการหมิ่นเหม่ต่อการจาบจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์ว่า

...คุณเห็นธงใหม่ ทรงพระเจริญนะ นายกะ มีสิทธิที่จะใช้ได้ใหม่ ใช้ใหม่ นี่มันให้คนบ้านนอกมาถือธงนะ ถ้าเป็นธงธรรมดาถือได้ แต่นี่มีงเอาธงที่เขียนว่า ทรงพระเจริญ มีงมีสิทธิใช้ใหม่ มีงอยากเป็นกษัตริย์เหรอ เห็นเข้าวัดใหม่ วัดพระแก้วนะ มีงเข้าไปนั่งได้อย่างไร ที่ตรงนั้น ไม่ใช่ที่ที่มึงสมควรจะไปนั่งเลย... (ยะลา รักธรรมณญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ที่สุดแล้ว รอกียะฮ์จึงกล่าวขึ้น อันเป็นบทสรุปของการสนทนาในช่วงนี้ว่า “ที่เราต่อต้านก็คือเรื่องการจวบจ้วงเปี่ยงสูง เราเป็นบุคคลธรรมดา ไม่ควรที่จะไปยุ่งเกี่ยวเลย” รอกียะฮ์
เลอะสมาน, (สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

2.3 คำสอนของศาสนาอิสลาม

ชัดมากว่าในประเด็นนี้ว่า “ในคัมภีร์ของเราก็บอกอยู่แล้วว่า อยู่ประเทศไหน ก็ให้รักประเทศนั้น เราต้องปกป้องรักษา” (ชัดมา กลีบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

2.4 เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรที่กระทบต่อความรู้สึกของชาวไทยมุสลิม เช่น เหตุการณ์นองเลือดที่มัสยิดกรือเซะ กรณีความรุนแรงที่ตากใบ นปช.ยิงปืนเข้าไปในมัสยิดดาอู้ละมาน และการหายตัวของทนายสมชาย นีละไพจิตร “พวกของพ.ต.ท.ทักษิณเคยลงข้อความในเว็บไซต์ฟ้าเดียวกันว่า พระเจ้าของอิสลาม เกิดมาใหม่ เกิดมาจากหมา” (ชัลมา กลีบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยังไม่ทันสิ้นเสียงของซัดมาตี ยะลารีบส่งเสียงแทรกขึ้น โดยกล่าวถึงกรณีฆาตกรรมหรือเหตุด้วยท่าทางจนเห็นว่า “ในสุหร่า ในฆาตกรรม มึงยังยิงเข้าไปได้ ถ้าเหตุการณ์นี้ไม่เกิดขึ้น ปักขีได้ก็คงไม่เป็นถึงขนาดนี้ แต่ก่อนไปปักขีได้สบายเลย แต่เดี๋ยวนี้นะเป็นยังไง เพราะมึงทำไม่ดี ปักขีได้มันถึงเป็นแบบนี้” (ยะลา รักธรรมชาติ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

...เคยเจอกับคนใต้ คนใต้จริง ๆ เขาบอกว่า เขาไม่เคยรู้เลย เรื่องแบ่งแยก
แผ่นดินอะไรเนี่ย เขาบอกว่า ทุกวันนี้ก็อยู่อย่างมีความสุขอยู่แล้ว ทำไมต้อง
ไปนั่งแบ่งแยก ก็ที่เขาถูกฮือกัน ก็เพราะมาว่าเขาเป็นโจรใต้ แล้วคนใต้ที่พูดนี้
ไม่ใช่มุสลิมนะ แต่เขาเป็นคนไทยพุทธที่อยู่ในหมู่บ้านมุสลิม เขาบอกว่า เขายังรับ
ไม่ได้เลย เอาหมามาขึ้นบ้านเขา มาขึ้นสุเหร่าเขา เขายังบอกเลยว่า ทำอย่าง
นี้ได้อย่างไร มัสญิดเขาถือเป็นบ้านพระเจ้า เขาก็พยายามอธิบายให้พวก
เจ้าหน้าที่ฟัง ที่เอาหมาเข้าไปบุกในสุเหร่า เอาหมาขึ้นไปบุกในบ้านเขา คัน
นุ่นนี่ เขายังบอกเลยว่า พวกเขายังถอดรองเท้าเดิน แล้วนี่ทำอย่างนี้ได้

อย่างไร มันดูถูกกันมากเกินไป... (ซัลมา กลิบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

3. ข้อดีของพ.ต.ท.ทักษิณ

แต่เชื่อว่า กลุ่มร้านโรตีสัลมาจะไม่ชอบ พ.ต.ท.ทักษิณไปเสียทุกอย่าง สมาชิกของกลุ่มส่วนหนึ่งรู้สึกพอใจในนโยบายประชานิยม และนโยบายด้านสังคมในรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ

ไอลาแสดงทัศนะว่า “ก็ต้องยอมรับว่า นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนี้เป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้คนจนๆ อย่างพวกเราได้รับการดูแลจากรัฐ นโยบายหลายอย่างของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณก็เป็นประโยชน์กับชาวรากหญ้าโดยตรง อย่างที่เราไม่เคยได้รับมาก่อนเหมือนกัน” (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

4. บทบาทสมาชิก

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกแต่ละคน ต่างมีบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้

4.1 ซัลมา กลิบกุล ไอลา ชนะมิตร รอกียะฮ์ เลอะสมาน และรอบีอะฮ์ สุไซไล

ทั้ง 4 คน ล้วนเป็นแม่ค้าที่ค้าขายภายในชุมชน รู้จักคนมากมายรวมทั้งกลุ่มมุสลิมเชื้อเผ่าอื่น ๆ ในชุมชน ดังนั้น พวกเขาจึงมีบทบาทของ Bridge Role ในลักษณะของการเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนกับกลุ่มร้านโรตีสัลมา นอกจากนี้ ทั้ง 4 คนยังเคยผ่านการชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ มาอย่างโชกโชน ส่งผลให้รู้จักกับกลุ่มต่าง ๆ ทั้งไทยมุสลิมและไทยพุทธภายนอกชุมชนมากมายทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงมีบทบาท Boundary-Spanning Role ด้วยการเชื่อมโยงกลุ่มกับสังคมภายนอก

อีกทั้งยังมีบทบาท Star Role คือ มีบุคลิกที่กล้าหาญ สนใจข่าวสารทางการเมือง และเป็นบุคคลที่จะเคลื่อนไหวในทางการเมืองสูงกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม พวกเขาจึงมีความโดดเด่นในกลุ่ม เมื่อมีการล้อมวงคุยกันในกลุ่มของเขา

4.2 ซอฟียะฮ์ รักธรรมบุญ

ซอฟียะฮ์ทำงานนอกชุมชน มีบทบาท Boundary-Spanning Role เพราะมีโอกาสได้พบปะเจอเจอกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ นอกชุมชนในที่ทำงานของเธอ ซอฟียะฮ์จะนำข่าวสารทางการเมืองมาแลกเปลี่ยนกับบรรดาสมาชิกในกลุ่มอีกทีหนึ่ง ดังนั้น ซอฟียะฮ์จึงมีบทบาทของการเป็นผู้ขยายขอบเขตของกลุ่มร้านโรตีสัลมากับสังคมภายนอก ทำให้เกิดการไหลเวียนถ่ายเทข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มร้านโรตีสัลมากับสังคมภายนอกให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มร้านโรตีสัลมา

ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 คือ ช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุมโค่นล้มรัฐบาล ภายใต้การนำของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ตามลำดับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการ ไปสู่มวลชน

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มร้านโรตีสัลมา สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

หลังจากที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชนแล้ว โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มซัลมามักจะได้รับข่าวสารทางการเมืองดังกล่าว จากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 โดยเปิดรับจากสกายเคเบิลทีวี เคเบิลทีวีท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเสียค่าสมาชิกเดือนละ 200 บาท

จากนั้น สมาชิกจะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวมาเผยแพร่ให้กันในกลุ่ม ด้วยการโทรศัพท์ถึงกัน หรือการสนทนาที่ร้านโรตีสัลมา “เราก็คงจะโทรหากัน หรือมาคุยกันที่ร้านโรตีสัลมาแหละ ก็จะต้องเสียค่าสมาชิกเดือนละ 200 บาท” (โสภา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

โสภากล่าวขึ้นและว่าต่อ “ก็จะมาปรึกษากันว่าจะไปไหน จะทำอาหารอะไรไปแจกเขา แต่พันธมิตรเราไม่เคยได้เงินนะ ทำกับข้าวก็ต้องเรียกรักกันตรงนี้แหละ” (ซัลมา กลีบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยะลาเสริมว่า “ทำกับข้าวไปเนีย ไม่ได้กินเองหรอก พวกเรามีแต่จะไปแจกเขาแล้วไม่ใช่มุสลิมนะ คนไทยก็กิน ใครหิวมา เราก็กินหมด” (ยะลา รักธรรมบุญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ช่วงเวลานั้น สมาชิกในกลุ่มจะรับข่าวสารทางการเมืองจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 กันอย่างหนักหน่วง รอบีอะฮ์รำลึกว่า ในช่วงการชุมนุมเธอดู ASTV ช่อง News 1 เกือบทั้งวัน โดยเฉพาะในช่วงของการชุมนุมในสมัยรัฐบาลสมัครและสมชาย “ก็ดูทั้งวันทั้งคืนจนเอาเราเกือบแย่” (รอบีอะฮ์ สุขใส, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553) รอบีอะฮ์กล่าวกับผู้วิจัย ใบหน้าละห้อย

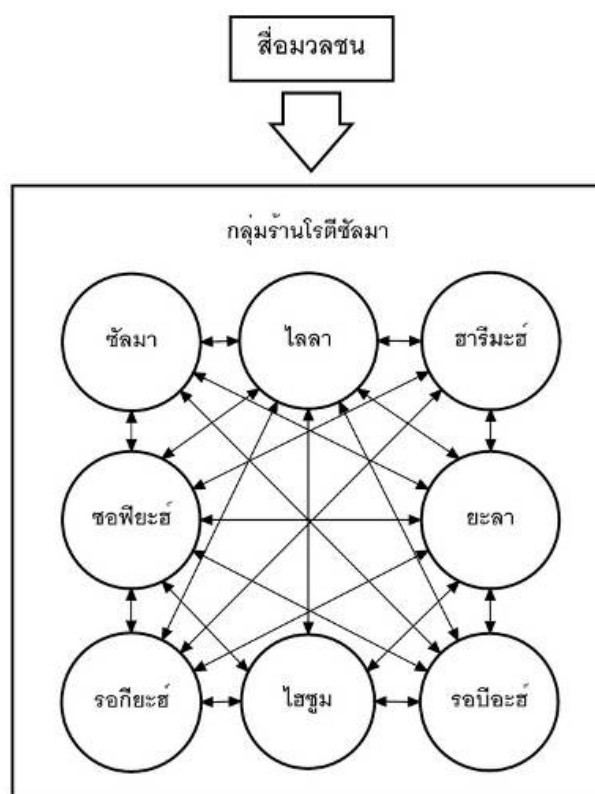
ฮาริมะฮ์กล่าวเสริมว่า “ดูจนแบบโทรศัพท์สูญไปเลย ก็ต้องไปซื้อใหม่ ถ้าเผื่อไม่ดูไม่ได้ ก็กลัวว่าจะไม่รู้ข่าวสาร” (ฮาริมะฮ์ สุณี, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ขณะที่เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มร้านโรตีสัลมา ในช่วงการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.3

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มร้านโรตีสัลมา
ในช่วงเวลาการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

เมื่อติดต่อสื่อสารถึงสมาชิกในกลุ่มแล้ว กลุ่มร้านโรตีสัลดมาก็จะติดต่อถึงกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มใกล้มัสญิด ชุมชนกลุ่มตาดากัน และกลุ่มมุฮัมมัด

จากนั้นจึงจะโทรไปหากกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อนัดหมายกันว่าจะไปยังใ้ กี่โมง โดยส่วนใหญ่จะไปรวมตัวกันที่หน้ามัสญิดยามี่อุลคือยริยะฮ์ แล้วก็ไปพร้อมกันหมด แต่ก็จะเป็นเหตุการณ์แรง ๆ นะ ถ้าเป็นงานเล็ก ๆ ก็ต่างคนต่างไป หากมีการนัดหมายกันที่บริเวณหน้ามัสญิด ในวันนั้นที่หน้ามัสญิดจะคราคร่ำไปด้วยผู้คนจำนวนนับร้อยๆ คน ที่จะมารวมตัวกันตามนัดหมาย จากนั้นจะพร้อมใจกันเดินเท้าไปยังสถานที่ชุมนุม โดยมีป้ายที่เขียนว่า “พันธมิตรมุสลิมบ้านครัว” ถือนำหน้าไป (ซัลมา กลีบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

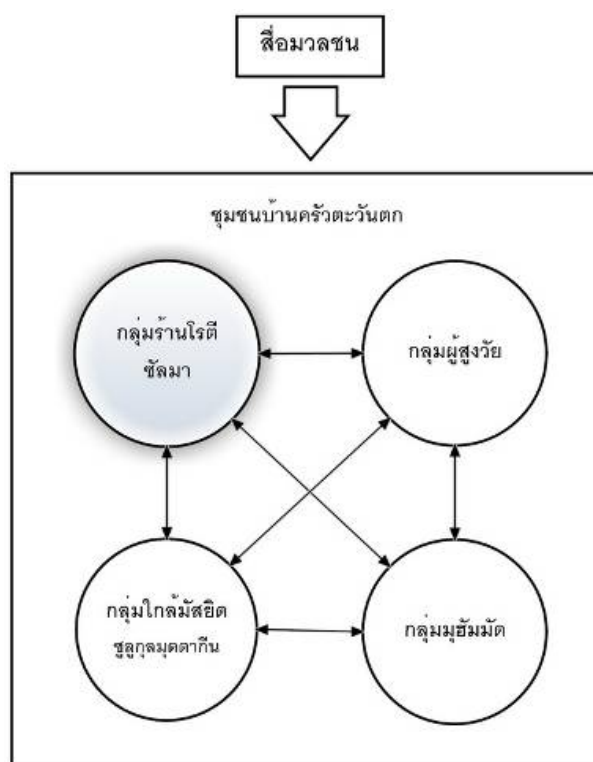
รอกียะฮ์เล่าว่า ครั้งหนึ่ง ขณะออกเดินจากมัสญิด เพื่อไปร่วมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ที่ทำเนียบรัฐบาล ถูกกลุ่มแท็กซี่และสามล้อด่าว่ากระทบกระทั่งเบียดเบียนกันในที่ที่สุด “มันด่าเราว่า ไ้พวกบ้า เราก็เลยด่ากลับไป ไ้พวกนี้มันเป็นพวกเสื้อแดง” (ไลลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553) ไลลาเล่าด้วยท่าทีโกรธ ๆ หน้าตาบึ้งตึงเหมือนยังไม่หายแค้น

ในส่วนของการเดินทางไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 4 กลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างกลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มต่างๆ ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.4

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มต่าง ๆ
 ในชุมชน ในช่วงเวลาการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

5.3.1 กลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มไทยมุสลิมทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

หลังจากติดต่อกันภายในกลุ่ม รวมถึงติดต่อกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน แล้ว กลุ่มร้านโรตีสัลมาจะติดต่อถึงกลุ่มไทยมุสลิม ทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่อยู่นอกชุมชน เพื่อชักชวนกันเข้าร่วมชุมนุม ด้วยการโทรศัพท์ถึงกัน โดยกลุ่มคนเหล่านี้จะรู้จักกันในระหว่างที่เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ในครั้งก่อน ๆ เนื่องจากในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการจัดเต็นท์เอาไว้สำหรับชาวมุสลิมโดยเฉพาะ เรียกกันในหมู่ผู้ชุมนุมในตอนนั้นว่า “เต็นท์มุสลิม” ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับทำพิธีละหมาด และแจกจ่ายอาหารสำหรับมุสลิม และสถานที่ที่ตัวเอง ที่ทำให้ชาวมุสลิมที่ไม่เคยได้รู้จักกันมาก่อนได้รู้จักกัน มีการแลกเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์มือถือกัน “เขาจะขอเบอร์กัน ไปเจอกันที่ตรงนั้น ไปรู้จักกันในมือบ” (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ต่อมาสถานที่แห่งนี้ ยังได้กลายเป็นจุดนัดพบของชาวไทยมุสลิมที่มาเข้าร่วมชุมนุมกันอีกด้วย

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

5.3.2 กลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

พร้อม ๆ กันนั้น กลุ่มร้านโรตีสัลมาก็จะโทรศัพท์ติดต่อไปยังกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดด้วย สำหรับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดก็จะรู้จักกันที่สถานที่ชุมนุมด้วยเช่นกัน

สมาชิกของกลุ่มร้านโรตีสัลมาช่วยกันเล่า สรุปได้ว่า ในช่วงของการชุมนุมระหว่าง 2548-2551 บรรยากาศของการชุมนุมจะดีมาก จะเป็นไปลักษณะที่ไม่มีการถือเนื้อถือตัว ไม่ว่าจะเรียนสูง มีตำแหน่งงานดีเพียงใด แต่ทุกคนก็จะให้เกียรติ และความรัก ซึ่งกันและกัน ทำให้รู้จักสนิทสนมกัน ไม่มีแบ่งแยกว่าใครไทยพุทธ ใครไทยมุสลิม จึงทำให้กลุ่มร้านโรตีสัลมาได้รู้จักและสนิทสนมกับกลุ่มไทยพุทธอื่น ๆ ด้วย จากนั้น จึงมีการแลกเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์มือถือกัน “มันเป็นสังคมที่รักกันสุดยอด มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่กัน ทุกคนเป็นใจหนึ่งเดียวกัน ศาสนาไม่เกี่ยว” (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

พร้อมกับเล่าเหตุการณ์ที่เจ้าตัวไม่เคยลืมเลือนเลยว่า

...ก็ไปเจอกับอาม่าคนหนึ่ง แกมาจากร้อยเอ็ดนะ สะพายกระเป๋า แกอายุตั้ง 80 กว่าแล้ว พาลูกหลานมาหมดเลย เราก็เข้าไปนั่งตรงนั้นพอดี เราก็เลยถามว่า อาม่ามาคนเดียวหรอ แกตอบว่า มาหมดเลย เอาลูกหลานมาหมด สักพัก แกก็ถามว่า กินอะไรมาหรือยัง ก็บอกไปว่าหนูอยู่กรุงเทพฯ ไม่เป็นไร ไม่ต้องห่วง แต่เขาไปซื้ออะไรมา ก็แจกหมดแล้วอาม่าก็บอกว่า เมามาด้วยใจ เสียทรัพย์แค่นี้ ไม่เป็นไร แต่แผ่นดินต้องอยู่ บอกตรง ๆ ว่า ไม่เคยเห็นสังคมแบบนี้ เคยไปชุมนุมมาแล้วหลายครั้ง 14 ตุลา ก็เคยไป แต่ครั้งนี้ รู้สึกว่าอบอุ่นกว่าทุกครั้ง... (ไอลา ชนะมิตร, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ยะลาเสริมด้วยว่า “ขนาดไม่รู้จักกันก็รักกันเหมือนพี่น้องซึ่งไม่เคยเห็นมาก่อน” (ยะลา รักธรรมบุญ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ขณะที่ซัลมาสรุปในท้ายที่สุดว่า “เพราะทุกคนที่ไปที่นั่น มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นก็คือ เพื่อในหลวงของเรา” (ซัลมา กลีบกุล, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

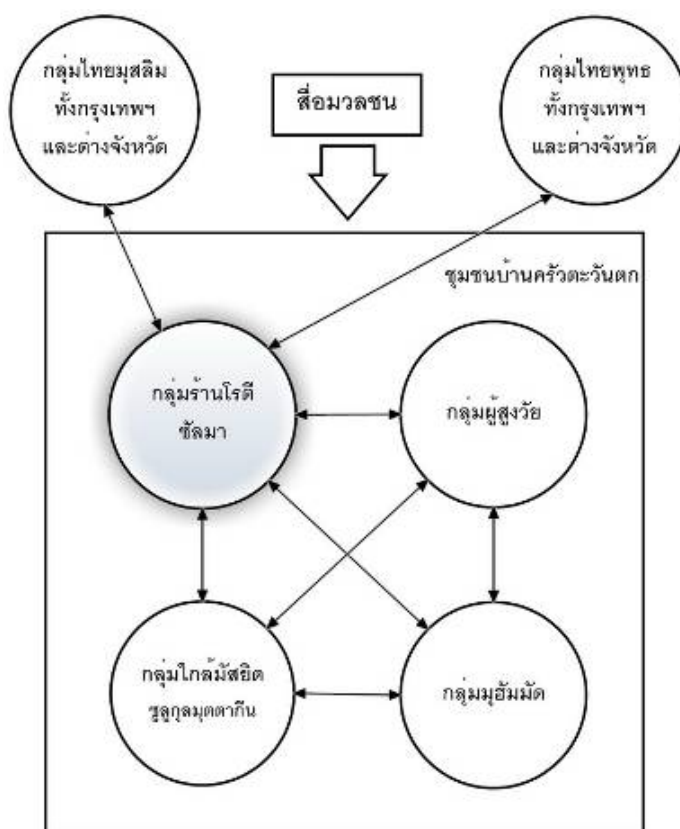
สำหรับเส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองในส่วนนี้จะเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.5

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มร้านโรตีสัลมา กับกลุ่มต่าง ๆ

นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้สูงวัย

กลุ่มนี้มีสมาชิกอยู่ราว 10 คน ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงและมีอายุมากเกิน 60 ปีแล้ว กลุ่มนี้มักจะถูกเรียกอย่างล้อเลียนในชุมชนว่าเป็นกลุ่ม ส.ว. ย่อมาจาก

ผู้สูงวัยนั่นเอง “ตอนเดินขบวนไป ฉันก็เดินหัวเราะคนเดียวนะ เพราะเห็นแต่คนผมสีขาวย ๆ ทั้งนั้นเลยเหมือนฉัน” (อาอิซะฮิ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

อาอิซะฮิ พรตพิสุทธิ์ หญิงชราวัย 70 ปี ผู้อาวุโสคนหนึ่งในกลุ่มชนบ้านครัวตะวันตกเล่าด้วยรอยยิ้มแฝงความภูมิใจ เมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์การชุมนุมเพื่อขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ เมื่อปี 2549 พร้อมกับกล่าวต่อว่า ติดตามรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ของสนธิมาตั้งแต่ยังไม่ถูกปิด แต่ทันทีที่รายการถูกระงับการแพร่ภาพไปเมื่อ 9 กันยายน 2548 ก็ตามไปดูรายการที่ออกมาจัดนอกสถานที่อย่างต่อเนื่อง “พอรายการของเขาถูกปิดไป ไม่ให้ออกอากาศ แล้วจึงไปจัดต่อที่หอประชุมเล็กมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉันก็ตามไปดู และก็ติดตามมาตั้งแต่นั้น จนเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ในที่สุด” (อาอิซะฮิ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ผู้อาวุโสในกลุ่มชนบ้านครัวตะวันตกกล่าวถึงเหตุผลสำคัญของการเข้าร่วมชุมนุมว่า เพราะรักในหลวง

...การชุมนุมทุกครั้งเราก็ไป เพราะถือว่าเราอยากเป็นหนึ่งในผู้ที่ต่อต้านทักษิณ เพราะเรารู้แล้วว่า จุดมุ่งหมายของเขาคืออะไร พุดง่าย ๆ คือเรารักในหลวง เรารู้แล้วว่าเขาคิดอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่จะปฏิรูปการปกครองแบบนี้นะแหละ ตอนหลังนี้พรรคพวกเขา ลูกน้องเขา หรือคนที่ร่วมขบวนการของเขา นี่ประกาศชัดเจนมาก โดยเฉพาะจักรภพนี่ ชัดเจนมากเลย... (อาอิซะฮิ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

หลังชัยชนะของพรรคพลังประชาชน ที่มีสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2551 จักรภพ เพ็ญแข ได้เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชนภาครัฐ จักรภพถูกตั้งข้อสงสัยถึงทัศนคติเกี่ยวกับสังคมไทย สืบเนื่องจากการปาฐกถาเป็นภาษาอังกฤษในหัวข้อเรื่อง “ระบบอุปถัมภ์ ในฐานะที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความเป็นประชาธิปไตย” เมื่อ 29 สิงหาคม 2550 ที่สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศประจำประเทศไทย (เอฟซีซีที) และการบรรยายเป็นภาษาไทยต่อเครือข่ายคนรักทักษิณ ที่นครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา เมื่อ 10 พฤศจิกายน ปีเดียวกัน จากกรณีดังกล่าวเกิดกระแสกดดันต่อตัวจักรภพอย่างหนัก ที่สุดแล้วเขาจึงประกาศลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยอ้างว่าเพื่อให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งต่อไป ต่อมา 20 เมษายน 2552 จักรภพได้หลบหนีออกจากประเทศไทย เพื่อหลีกเลี่ยงหมายจับ จากการกล่าวปาฐกถาที่สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศในครั้งนั้น

อาอิชะฮ์กล่าวว่า เพื่อยืนยันถึงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เธอและสมาชิกในกลุ่มจึงได้เข้าร่วมการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณกับกลุ่มพันธมิตรฯ “คือเราไม่สามารถจะหามวลชนได้ ศักยภาพของเราไม่มีเลย อย่างมากก็ได้ชวนเพื่อนฝูง 5 คน 10 คน เท่านั้นเอง หาได้แค่นี้เองที่จะมาร่วมต่อต้าน แล้วพอดีขึ้นนั้นสนธิ เขามหามวลชนได้ เราก็ไปร่วมกับเขา ไปเป็นเหมือนแขนงไม้อื่นหนึ่งกับเขา” (อาอิชะฮ์ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจประกอบไปด้วย

1.1 อาอิชะฮ์ พรตพิสุทธิ์

อาอิชะฮ์ อายุ 70 ปี อดีตพนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.2 ซอฟียะฮ์ พฤติการณ

ซอฟียะฮ์ อายุ 65 ปี ค้าขายที่ตลาดโบ๊เบ๊

2. เหตุผลในการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ

จากการศึกษาพบว่า เหตุผลในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ สืบเนื่องมาจากการคอร์รัปชันที่ถูกเปิดโปงจากสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News1 จนนำไปสู่กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ คือ เหตุผลหลักในการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ

2.1 ปัญหาการคอร์รัปชัน

ซอฟียะฮ์กล่าวว่า สำหรับตัวเอง การต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณเริ่มต้นจากการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคอร์รัปชันของพ.ต.ท.ทักษิณก่อน ทั้งที่ก่อนหน้านี้เคยชอบพ.ต.ท.ทักษิณ และเคยลงคะแนนเสียงให้กับพรรคไทยรักไทยด้วย ตอนที่เข้ามาบริหารประเทศใหม่ ๆ ถึงขนาดตัดรูปของพ.ต.ท.ทักษิณเก็บไว้เลย “ปกติเป็นคนชอบคนแต่งตัวเรียบร้อย ถึงกับเคยตัดรูปของเขาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเก็บเอาไว้เลย เพราะเห็นว่าเขาแต่งตัวเรียบร้อย แล้วครอบครัวก็ดูจะอบอุ่น แต่พอรู้เรื่องคอร์รัปชัน ทั้งเลย รับไม่ได้” (ซอฟียะฮ์ พฤติการณ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ซอฟียะฮ์กล่าวอีกว่า พ.ต.ท.ทักษิณไม่ฉลาด รวยแล้วนำทำเพื่อประเทศแต่ไม่ยอมพอ “คือเคยบอกกับเพื่อนว่าอดีตนายทฯ เขาไม่ฉลาด ถ้าเขาทำตัวให้เป็นคนดี ได้ไปพอสสมควรแล้วนะ แล้วก็หยุด ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ ตระกูลเขาจะอยู่ยงคงกระพัน แต่ตอนนี้ เขาไม่มีความสุขหรอก” (ซอฟียะฮ์ พฤติการณ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

2.2 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

ต่อกรณีดังกล่าว อาธิษะห์กล่าวว่าเริ่มประหลาดใจตั้งแต่ว่า พรรคไทยรักไทย จัดทะเบียนก่อตั้งเมื่อ 14 กรกฎาคม 2541 ซึ่งทำให้กลายเป็นพรรคการเมืองแรกที่ก่อตั้งขึ้นภายใต้ รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540

...ฉันไม่เข้าใจว่า ทำไมถึงต้องใช้วันที่ 14 กรกฎาคม ใน 365 วัน มีวันให้ เลือกตั้งเยอะ แต่ทำไมต้องเลือกวันนี้ เพราะวันนี้ มันเป็น French Revolution ซึ่งคือการล้มล้างสถาบันกษัตริย์ แต่ต่อมา เมื่อมาเห็นเหตุการณ์ หลังการตั้ง พรรคขึ้นมาแล้ว มันก็สะท้อนให้เห็นว่า เขาใช้วันที่ 14 กรกฎาคมขึ้นมาทำไม เขาอาจจะไม่มีความคิดในเรื่องนี้เท่าไร แต่คนที่มาร่วมตั้งพรรคกับเขานั้นแหละ ที่มีเจตนาที่จะทำอย่างนี้ พวกนี้อาศัยตำแหน่งของเขา ทรัพย์สินเงินทอง ของเขา เพราะว่าพวกนี้คิดทำมานานแล้ว แต่ทำไมไม่สำเร็จ... (อาธิษะห์ พรตพิสุทธ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

ย้อนกลับไปราว 200 กว่าปี 14 กรกฎาคม 2332 ที่ฝรั่งเศส ประชาชนชาวฝรั่งเศสได้บุกเข้าทำลายคุก Bastille เพื่อปลดปล่อยนักโทษซึ่งมีอยู่เพียง 7 คน นั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นของ "การปฏิวัติฝรั่งเศส" (French Revolution ระหว่างปี 2332-2342) คุกบาสต์ียตั้งอยู่ในกรุงปารีส สร้างขึ้นในสมัยศตวรรษที่ 14 เพื่อใช้คุมขังนักโทษการเมือง และผู้ต้องหาอื่นๆ ซึ่งมักถูกลงโทษและทรมาน โดยไม่มีการไต่สวน ชาวปารีสจึงได้บุกทำลายคุกแห่งนี้ เพราะเห็นว่าเป็นสัญลักษณ์ของระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สถาปนาขึ้นโดยอันประกอบด้วยตัวแทนจากชนชั้นต่างๆ ไม่ยอมอมุมนิติการขึ้นภาษีของรัฐบาล เนื่องจากไม่พอใจพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (Louis XVI) และพระนางมารีองตัวแน็ต (Marie Antoinette) ราชีนีผู้สุรุ่ยสุร่าย ชาวฝรั่งเศสจึงรวมกันเป็นสภาแห่งชาติเพื่อร่างรัฐธรรมนูญให้กับประเทศ ทำลายคุกบาสต์ีย ยกเลิกอภิสิทธิ์ของชนชั้นสูงเข้ายึดที่ดินของศาสนจักร และออกประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ก่อนประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสาธารณรัฐ กษัตริย์และราชินีถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาทรยศชาติ และถูกสำเร็จโทษด้วยกิโยตินในปี 2336 กระทั่งในปี 2342 นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon) เข้ายึดอำนาจได้สำเร็จ การปฏิวัติจึงถึงจุดสิ้นสุด ต่อมาชาวฝรั่งเศสได้ถือเอาวันที่ 14 กรกฎาคมของทุกปีเป็น "วันชาติฝรั่งเศส" หรือ "Bastille Day" เพื่อระลึกถึงวันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบกกษัตริย์ไปเป็นระบอบประชาธิปไตย (สารคดี, ออนไลน์, 13 กรกฎาคม 2550)

อาอิชะฮ์เสริมด้วยว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านเป็นกษัตริย์ที่ดีมาก พยายามทำงานเพื่อประชาชนอย่างมากมาย แล้วทำไมถึงจะต้องไปล้มล้างท่าน เราไม่ยอม” (อาอิชะฮ์ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

เช่นเดียวกันกับซอฟียะฮ์ที่กล่าวว่า เธอเองก็รักพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นกัน จนยอมไม่ได้ที่พ.ต.ท.ทักษิณ จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อสถาบัน

ส่วนเหตุผลของความผูกพันกับสถาบันกษัตริย์นั้น ซอฟียะฮ์เล่าว่า บอกไม่ได้ว่าเป็นเพราะอะไร เธอผูกพันมาตั้งแต่เป็นเด็ก พร้อมรำลึกถึงเหตุการณ์เมื่อตอนที่ยังเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ อยู่ว่า เธอมักจะเฝ้าติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ตลอดเวลา “รู้สึกผูกพันมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว คือตั้งแต่เล็ก ๆ เวลาท่านเสด็จสนามกีฬาแห่งชาติ จำได้ว่าไปยืนรออยู่ริมถนน เพื่อเฝ้ามองท่าน มันมีความสุขมาก” (ซอฟียะฮ์ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553) ซอฟียะฮ์กล่าวพร้อมกับมีรอยยิ้มสดใสผุดพวยขึ้นที่หน้า ดวงตาฝั้นคล้ายย้อนกลับไปสู่วัยเยาว์

3. ข้อดีของพ.ต.ท.ทักษิณ

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกของกลุ่มพอใจในการบริหารประเทศของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ในนโยบายประชานิยมและนโยบายด้านสังคมเช่นเดียวกันกับกลุ่มร้านโรตีสัฒมา ซอฟียะฮ์กล่าวถึงพ.ต.ท.ทักษิณว่า ในความเป็นจริง ใช่ว่าจะไม่ชอบ พ.ต.ท.ทักษิณไปทุกอย่าง โดยส่วนตัว พ.ต.ท.ทักษิณก็บริหารประเทศได้ดี นโยบายประชานิยมและนโยบายด้านสังคมต่าง ๆ เป็นประโยชน์กับประชาชน

4. บทบาทสมาชิก

สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทที่น่าสนใจ ดังนี้

4.1 อาอิชะฮ์ พรตพิสุทธิ์

อาอิชะฮ์ซึ่งมีความสนใจทางการเมืองสูง รับข่าวสารทางการเมืองมาก และมีฐานะดี เนื่องจากมีบ้านให้คนเช่า อาอิชะฮ์จึงเป็นบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มให้ความเคารพนับถือ และมักจะเป็นผู้เปิดประเด็นในการสนทนาทางการเมืองอยู่เสมอ หากมีการล้อมวงคุยกัน ดังนั้น บทบาทของอาอิชะฮ์จึงเป็นบทบาทของการเป็น Star Role

อีกทั้งบ้านของอาอิชะฮ์ยังอยู่ใกล้กับทางเดินไปมาของชาวชุมชน ซึ่งชาวบ้านจะเดินผ่านไปมาตลอดเวลา ทำให้เธอได้มีโอกาสที่จะติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนได้สะดวก และเชื่อมโยงกลุ่มเหล่านั้นกับกลุ่มของเธอ “นั่งอยู่หน้าบ้าน เจอหน้ากัน บ้านมันติดติดกันหมด เดินผ่านบ้าน ฉันก็จะคุยกัน สมัยมีการชุมนุมประท้วง เราก็จะชักชวนกันว่า ไปไหม ๆ อะไรอย่างนี้

แหละ ได้รับข่าวสารอะไรก็จะแลกเปลี่ยนกันไปมา” (อาอิชะฮ์ พรตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

อาอิชะฮ์จึงมีบทบาทที่เด่นชัดคือ การเป็น Bridge Role อีกด้วย โดยเป็นผู้เชื่อมโยงกลุ่มของตัวเองกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน และในหลายครั้ง ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองที่รุนแรง อาอิชะฮ์จะโทรศัพท์ไปติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ นอกชุมชนด้วย ดังนั้น อาอิชะฮ์จึงมีบทบาทของการเป็น Boundary-Spanning Role ในลักษณะของการเชื่อมโยงกลุ่มกับสังคมภายนอกในอีกมุมหนึ่ง

4.2 ซอฟียะฮ์ พฤติการณ์

ซอฟียะฮ์มีบทบาทของการเป็น Boundary-Spanning Role เนื่องจากเธอมีอาชีพเป็นแม่ค้าที่ตลาดโบ๊เบ๊ซึ่งอยู่นอกชุมชน ทำให้มีโอกาสได้พบปะเจอเจอกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ นอกชุมชน ซอฟียะฮ์มักจะนำข่าวสารทางการเมืองมาแลกเปลี่ยนกับบรรดาสมาชิกในกลุ่มของเธออีกทีหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ซอฟียะฮ์จึงมีบทบาทของการเป็น Boundary-Spanning Role คือเป็นผู้เชื่อมโยงกลุ่มกับสังคมภายนอก ซึ่งทำให้เกิดการไหลเวียนถ่ายเทข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้สูงวัยกับสังคมภายนอก

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มผู้สูงวัย

ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 คือ ช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุมโค่นล้มรัฐบาล ภายใต้การนำของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ตามลำดับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชน

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มผู้สูงวัย สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

หลังจากที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชนแล้ว โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มผู้สูงวัย ซึ่งมักจะได้รับข่าวสารทางการเมืองที่กลุ่มพันธมิตรฯ ส่งมาเพื่อเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 โดยจะเปิดรับจากสกายเคเบิลทีวี เคเบิลทีวีท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเสียค่าสมาชิกเดือนละ 200 บาท

จากนั้น สมาชิกจะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวมาเผยแพร่ให้กันในกลุ่ม ในกรณีที่สมาชิกบ้านอยู่ไกล ก็จะใช้โทรศัพท์ถึงกัน หากอยู่ใกล้ ๆ กันก็จะเดินไปเรียกเข้าร่วม ชุมนุม

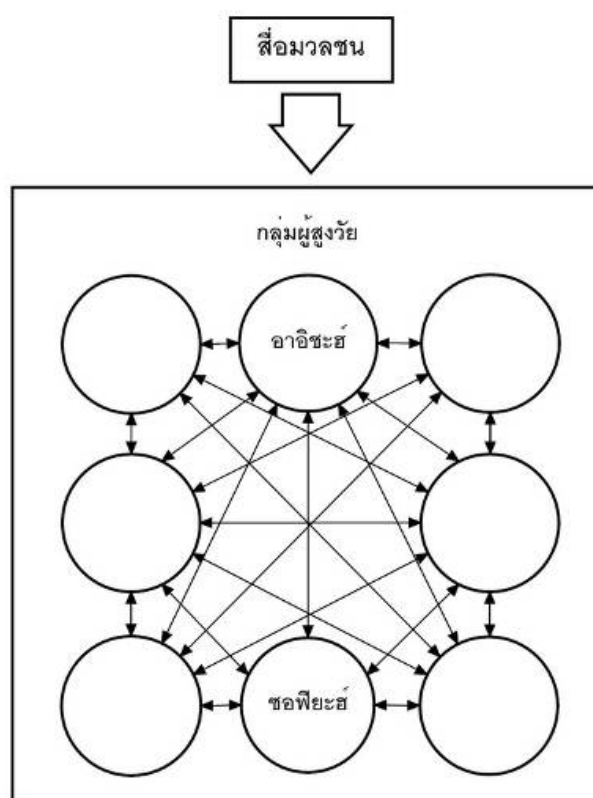
เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ผู้สู่งวัย ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.6

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มผู้สู่งวัย

ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

เมื่อติดต่อสื่อสารถึงสมาชิกในกลุ่มแล้ว สมาชิกในกลุ่มผู้สูงวัย จะติดต่อสื่อสารไปยังกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ กลุ่มร้านโรตีสัลมา กลุ่มไกล้มัสยิดซูลูกุลมุตากัน และกลุ่มมุฮัมมัด โดยจะใช้การโทรศัพท์เป็นหลัก

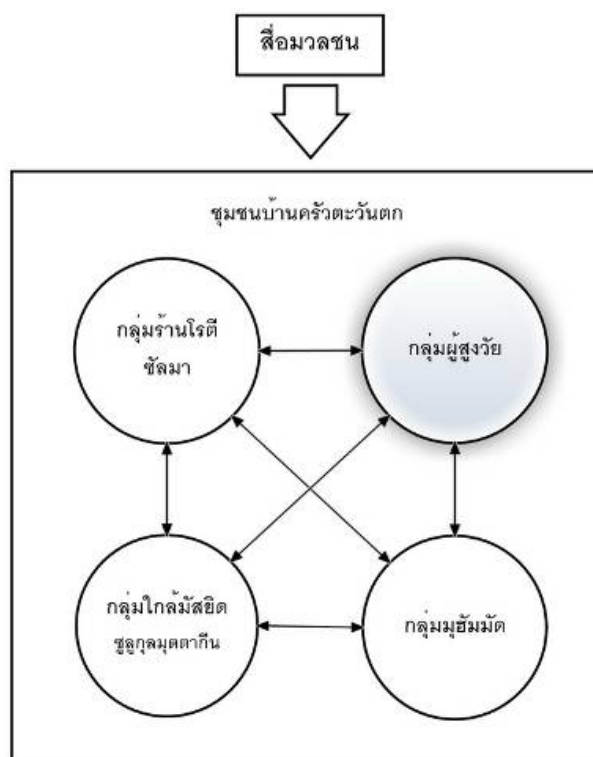
อาอิซะห์เล่าว่า เมื่อมีการเรียกชุมนุมจากกลุ่มพันธมิตรฯ จะโทรศัพท์หาซอฟียะห์ และสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จากนั้นจะโทรศัพท์ไปยังกลุ่มอื่น ๆ เพื่อชักชวนกันออกไปชุมนุม

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 4 กลุ่ม

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.7

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

5.3.1 กลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มไทยมุสลิมทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ไม่ต่างจากกลุ่มร้านโรตีสัฒมา ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 ในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการจัดเต็นท์สำหรับแจกจ่ายอาหารสำหรับมุสลิม และสถานที่ทำพิธีละหมาด หรือที่เรียกว่า “เต็นท์มุสลิม” จากจุดนี้ทำให้กลุ่มผู้สูงวัยได้รู้จักกับกลุ่มชาวไทยมุสลิมด้วยตนเองทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด มีการแลกเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ และเมื่อมีการชุมนุมเกิดขึ้นก็จะโทรศัพท์ถึงกัน เพื่อชักชวนกันออกมาชุมนุม

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมือง เป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

5.3.2 กลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ซอเฟียะฮ์ เล่าว่า “ในที่ชุมนุมจะดีมาก ๆ ขนาดไม่รู้จักกัน ก็จะยิ้มให้กัน ช่วยเหลือกัน แล้วก็จะขอเบอร์โทรกันไว้ ไม่ว่าจะเป็นคนพุทธหรือมุสลิม” (ซอเฟียะฮ์ พงศ์การณ, สัมภาษณ์, 2 มกราคม 2553)

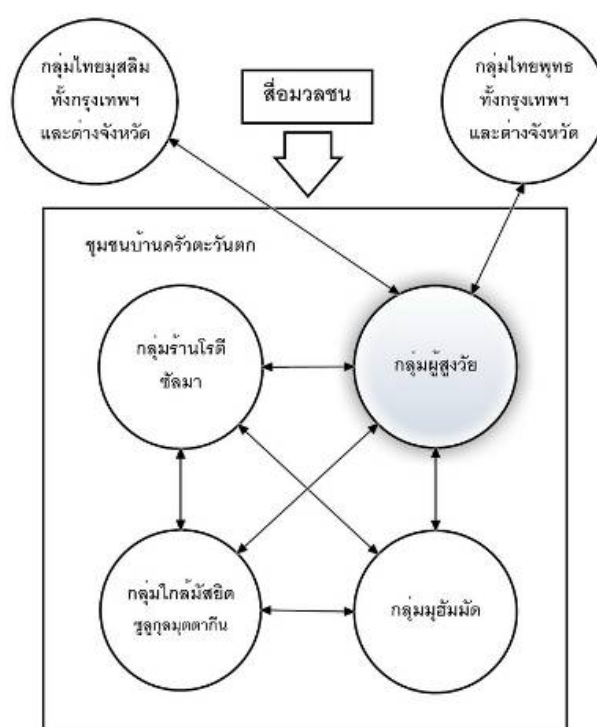
สิ่งนี้ทำให้กลุ่มของเธอได้รู้จักกับชาวไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และเมื่อมีการชุมนุมเกิดขึ้นก็จะโทรศัพท์ถึงกัน เพื่อชักชวนกันออกมาชุมนุมด้วยเช่นกัน

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.8

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มผู้สูงวัยกับกลุ่มต่าง ๆ
นอกชุมชนในช่วงเวลาการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

กลุ่มที่ 3 กลุ่มโกลัมัสซิดซุลกุลมุตตากิน

กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกันกับกลุ่มร้านโรตีสลัดมา และกลุ่มผู้สูงวัยที่ได้กล่าวมาแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกราว 20 กว่าคน ส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติเกี่ยวดองกันในทางใดทางหนึ่ง เห็นหน้าค่าตากันมาตั้งแต่จำความได้ และมีบ้านเรือนอยู่ในละแวกเดียวกัน ทุกคนยอมรับว่าเป็นกลุ่มมุสลิมเชื้อเหลือง สังกัดกลุ่มพันธมิตรฯ สมาชิกเข้าร่วมเป็นกลุ่มมุสลิมเชื้อเหลือง มาตั้งแต่เมื่อครั้งรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกสั่งระงับการออกอากาศ และไปจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญญาณนอกสถานที่ อีกทั้งสมาชิกทุกคนล้วนผ่านการเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ มาแล้วอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยเฉพาะใน “การประชุม 193 วัน” ทางกลุ่มได้เข้าไปอยู่ร่วมในเหตุการณ์ 7 ตุลาคม 2551 หรือที่บางคนเรียกกันว่า “7 ตุลาทมิฬ” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เข้าปิดล้อมอาคารรัฐสภาเพื่อกดดันไม่ให้คณะรัฐมนตรีของสมชาย วงศ์สวัสดิ์แถลงนโยบายต่อที่ประชุมรัฐสภา โดยกล่าวอ้างว่ารัฐบาลขาดความชอบธรรมที่จะเข้ามา

บริหารประเทศ และได้เกิดการปะทะกันขึ้นระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ

เหตุการณ์ดังกล่าวได้เริ่มต้นขึ้นในวันจันทร์ที่ 6 ตุลาคม 2551 หลังจากที่มีผู้ชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ จากจังหวัดต่าง ๆ ได้ทยอยสู่ที่ชุมนุมแล้ว

20.30 น. แกนนำพันธมิตรฯ ขึ้นเวทีพร้อมกัน และประกาศขยายพื้นที่การชุมนุมไปยังหน้าอาคารรัฐสภา เพื่อปิดล้อมไม่ให้รัฐบาลแถลงนโยบายได้ในวันที่ 7 ตุลาคม

06.20 น. เช้าวันอังคารที่ 7 ตุลาคม ตำรวจระดมยิงแก๊สน้ำตาาร่วม 100 นัดเข้าใส่ผู้ชุมนุม เปิดทางให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเข้าไปประชุมรัฐสภาเพื่อแถลงนโยบาย โดยมีผู้บาดเจ็บจำนวนมากตั้งแต่เพียงเล็กน้อยถึงขั้นขาขาด กลุ่มพันธมิตรฯ เข้าตัดน้ำตัดไฟในอาคารรัฐสภา ทางรัฐสภาต้องใช้ไฟฟ้าสำรอง ต่อมา 09.30 น. การแถลงนโยบายของพรรคร่วมรัฐบาลจึงเริ่มขึ้น แต่ส.ส. และส.ว.หลายคนไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ชัย ชิดชอบ ประธานสภาให้นำองค์ประชุมปรากฏว่า ไม่ครบองค์ประชุม จึงให้พักการประชุม และเมื่อเปิดประชุมใหม่ มีเพียง ส.ส.พรรคร่วมรัฐบาลเท่านั้น รวมจำนวน 320 คน ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ฝ่ายค้านคว่ำบาตรการแถลงนโยบายครั้งนี้

เมื่อนายกรัฐมนตรีสมชายแถลงนโยบายเสร็จ ก็ไม่สามารถเดินทางออกมาได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมปิดกั้นประตูทางออกแทบทุกทาง จึงต้องเดินทางด้วยเฮลิคอปเตอร์ของตำรวจแทน พร้อมด้วยชินนิชา บุตรสาว ไปยังกองบัญชาการกองทัพบก ที่ถนนแจ้งวัฒนะ เพื่อหารือกับผู้บัญชาการ 3 เหล่าทัพถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ต่อมา 16.00 น. เกิดเหตุการณ์รถจี๊ปวีเอชเปิดที่หน้าพรรคชาติไทย มีผู้เสียชีวิต 1 ราย คือ พ.ต.ท.เมธี ขาติมนตรี แกนนำพันธมิตรฯ จ.บุรีรัมย์ เป็น นรต.46 อดีตตำรวจ สวป.บุรีรัมย์ น้องเขยของการุณ ไสงาม ผู้ประสานงานพันธมิตร

17.00 น. บรรดา ส.ส.และ ส.ว.ยังคงติดในอาคารรัฐสภา เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมไม่ยอมให้ออกไป โดยให้ผู้จะออกแสดงบัตร และอนุญาตให้ออกเฉพาะผู้ที่ไม่ใช่ ส.ส.และส.ว.เท่านั้น เช่น พนักงานสภาและสื่อมวลชน ต่อมาตำรวจใช้แก๊สน้ำตาถึงอีกหลายนัด เพื่อเปิดทางให้ ส.ส.และส.ว.ออกไปได้ และระดมยิงแก๊สน้ำตาต่อเนื่องไปจนถึงพลบค่ำ ขณะที่ที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลและลานพระบรมรูปทรงม้า มีผู้บาดเจ็บจนถึงขาขาดเพิ่มอีก 2 ราย และมีหญิงสาวเสียชีวิตด้วยคือ อังคณา ระดับปัญญาวุฒิ หรือน้องโบว์ รวมยอดผู้บาดเจ็บทุกฝ่ายทั้งสิ้นขณะนั้น 381 ราย เสียชีวิต 2 ราย และตำรวจบาดเจ็บ 11 นาย

ในเวลาต่อมา พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ประกาศลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี เพื่อรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงพระราชทานหน่วยพยาบาลเพื่อดูแลผู้บาดเจ็บ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ 3 แสนบาท แก่โรงพยาบาลรามารับดีเพื่อเป็นค่ารักษา

มาเรียม ยูนูซ หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มโกลั่มสัจฉิตชูลูกลุมตาคิน ซึ่งร่วมอยู่ในเหตุการณ์ครั้งนั้นเล่าว่า วันนั้น เป็นเวลาประมาณบ่าย 2 โมง สมาชิกของกลุ่มเห็นหน่วยอินทราชถือระเบิดเข้าไปในเขาดิน สักครู่ พวกเธอก็ได้ยินเสียงระเบิด สักพัก ก็มีคนบาดเจ็บออกมา คนแรกกระตุกที่หัวไหล่ทะลุออกมาเลย “ในตอนนั้น ก็บอกกับเพื่อนในกลุ่มว่าเราคงไม่ตายหรอกนะ เพราะเราทำเพื่อในหลวง และพี่ก็คิดถึงในหลวง พร้อมกับอธิษฐานในใจว่า ขอให้บาร์มีของในหลวงช่วยคุ้มครองพันธมิตรฯ ทุก ๆ คน” (มาเรียม ยูนูซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

มาเรียมเล่าต่อว่า วันนั้นเป็นวันสุดท้ายของการถือศีลอดที่เรียกว่า “บวชหก”³ ของเธอ ซึ่งโดยปกติแล้ว เธอจะไม่สามารถกล่าวคำหยาบใด ๆ หลุดออกมาจากปากได้เลย เพราะจะทำให้การถือบวชของเธอในวันนั้นหมดสิ้นลงไปในทันที แต่ด้วยความโมโห มาเรียมจึงเผลอคำออกไปว่า “กำลังถือบวชหกเป็นวันสุดท้ายด้วยนะพี่นะ แต่นึกว่าขอคำเสียที่เถอะ จะบวชแตกก็ช่าง จึงตะโกนออกไปว่า เฮ้ย ! ทำไมมึงทำกันอย่างนี้วะ พวกเรามันมีแต่มือเปล่า มือตบ แต่พวกมึงมีปืน มีอะไรทุกอย่างเลย” (มาเรียม ยูนูซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

นิชะฮ์ เผือกสำลี หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มรีบเสริมว่า “พวกตำรวจมันบอกว่า มึงอยู่ได้ อยู่ไป กูก็จะยิงมึงอย่างนี้” (นิชะฮ์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

ด้านมาเรียมเสริมว่า “พี่ก็เลยด่ามันไปว่า มึงหน้าด้าน กล้าพอที่จะยิงผู้หญิง และเด็กเลยหรอ ก็เลยขว้างขวดน้ำพลาสติกใส่เข้าไปที่พวกมัน วันนั้นก็เผลอทำอะไรแล้วนะ ก็ขอให้อัลลอฮ์ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคุ้มครองเรา แล้วเราก็ก่พลอดภัยมาเลย” (มาเรียม ยูนูซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

³ท่านศาสดา (ซ.ล) กล่าวว่า

“ท่านนบีมุฮัมมัดได้แจ้งว่าบุคคลที่ถือศีลอดในเดือนรอมฎอนอย่างครบถ้วน แล้วเขาถือศีลอดเพิ่มเติมอีก 6 วัน ในเดือนเซาวาล เขาจะได้รับผลบุญเท่ากับคนที่ถือศีลอดเป็นเวลา 1 ปีเต็ม อนึ่ง ท่านศาสดา (ซ.ล) ไม่ได้ระบุว่า การถือศีลอด 6 วัน ในเดือนเซาวาลนี้จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง หรือว่าสลับกัน ด้วยเหตุดังกล่าวการถือศีลอด 6 วัน ดังปรากฏอยู่ในฮาดิษบทนี้จึงสามารถทำได้ทั้งอย่างต่อเนื่องติดต่อกัน 6 วันหรือสลับ ๆ กันไปจนครบ 6 วัน

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจประกอบไปด้วย

1.1 มาเรียม ยูนูซ

มาเรียม อายุ 53 ปี การศึกษา ม.ศ.5

1.2 นิษะฮ์ เฟือกส์ลาลี

นางนิษะฮ์ อายุ 43 ปี การศึกษาปวช.พาณิชย

1.3 ไต๊ะเคาะดีญะฮ์ ยูนูซ

ไต๊ะเคาะดีญะฮ์ อายุ 77 ปี การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วัดพระยายังหญิงชราผู้นี้ได้ผ่านเหตุการณ์ 14 ตุลา 16 นับเนื่องมาจนถึงพฤษภาคมปี จนแม้แต่พลตรีจำลอง ศรีเมือง หนึ่งในแกนนำพันธมิตรฯ ยังจำหน้าได้ “ก็ผ่านมามากแล้ว 14 ตุลา 6 ตุลา พฤษภาคม กลุ่มพันธมิตรฯ ก็ไปชุมนุมตั้งแต่แรก ๆ นั้นแหละ มหาจำลองเจอหน้า ถามว่ายังไปไหนอยู่อีกหรือ ก็ตอบไปว่า “ไหว” ไต๊ะเคาะดีญะฮ์ (สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553) กล่าวกับผู้วิจัยพร้อมกับหัวเราะอย่างอารมณ์ดี

1.4 ฮาวอ ยูนูซ

ฮาวอ อายุ 49 ปี ทำงานอยู่ที่รัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง การศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. เหตุผลในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ

จากการศึกษาพบว่าเหตุผลในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณของกลุ่มสืบเนื่องมาจากการคอร์รัปชันที่ถูกเปิดโปงจากสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 จนนำไปสู่กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ คือเหตุผลสำคัญยิ่งในการต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณ รวมทั้งคำสอนทางด้านศาสนาก็มีผลเช่นกัน

2.1 ปัญหาการคอร์รัปชัน

มาเรียมกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “เราชอบความถูกต้อง ก็ตามข่าวที่คุณสนธิเชามาเปิดโปงทักษิณ ก็เห็นว่ามันโกงจริง ๆ ก็เลยเข้าร่วม” (มาเรียม ยูนูซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

พร้อมกับเน้นอีกว่าที่เข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรฯ เพราะว่า “พูดกันจริง ๆ เลยนะ เพราะเราเห็นว่า ทักษิณมันจะขายประเทศ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจ พี่ชายน้องสาวเราจะเดือดร้อน” (มาเรียม ยูนูซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

2.2 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

“เรารักพระเจ้าอยู่หัว ประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญเลย เพราะเรารักพระเจ้าอยู่หัว เพราะพระองค์ให้ทุกอย่างกับลูก ๆ ในประเทศนี้ของท่าน พระองค์เสียสละทุกอย่างเพื่อประชาชนของพระองค์ ดังนั้น ถ้าเราจะเสียสละเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง มันคงไม่มีอะไร” มาเรียม (สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553) กล่าวพร้อมกับย้ำว่า “จุดยืนของกลุ่มพันธมิตรฯ และพวกเราก็คือเรารักพระเจ้าอยู่หัว” (มาเรียม ยุนซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

4.2 มาเรียม ยูนูซ

มาเรียมเป็นสมาชิกที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นคนกล้าพูด กล้าทำ ประกอบกับเป็นบุคคลที่สนใจข่าวสารทางการเมืองเป็นอย่างมาก ดังนั้นเธอจึงบทบาทของการเป็น Star Role

นอกจากนี้ มาเรียมยังเป็นบุคคลที่มักจะติดต่อกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนอยู่เสมอ ดังนั้น จึงยังคงมีบทบาทของการเป็น Bridge Role อีกทั้งมาเรียมยังรู้จักกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ทั้งกลุ่มไทยมุสลิมและกลุ่มไทยพุทธเป็นจำนวนมาก จึงมีบทบาทของการเป็น Boundary-Spanning Role ในลักษณะของการเป็นผู้เชื่อมโยงกลุ่มไกลัมส์ญิดซุลลุกลุมตากับสังคมภายนอก

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม

ในช่วงเวลาการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 คือ ช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุมโค่นล้มรัฐบาล ภายใต้การนำของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ตามลำดับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการ ไปสู่มวลชน

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มไกลัมส์ญิดซุลลุกลุมตากับ สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

หลังจากที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชนแล้ว จากนั้น สมาชิกกลุ่มไกลัมส์ญิดซุลลุกลุมตากับ ซึ่งมักจะได้รับข่าวสารทางการเมืองที่กลุ่มพันธมิตรฯ ส่งมาเพื่อเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 โดยจะเปิดรับจากสกายเคเบิลทีวี เคเบิลทีวีท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเสียค่าสมาชิกเดือนละ 200 บาท

จากนั้น สมาชิกจะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวมาเผยแพร่ให้กันในกลุ่มด้วยการโทรศัพท์ถึงกัน “ฉันก็จะโทรหาพี่เรียม เฮ้ย ! พี่เรียมได้ข่าวหรือเปล่า อย่างนี้ๆ แล้วก็จะเดินมาที่บ้านของพี่มาเรียม เพื่อตกลงกันว่าเอาอย่างไร ตอนนั้นจะโทรกันวุ่นวายเลย” (นิชะฮ์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

ขณะที่สาวอช่วยเสริม “ถ้าอยู่ใกล้ ๆ กันก็จะเดินมาหากัน” (สาวอ ยูนิซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

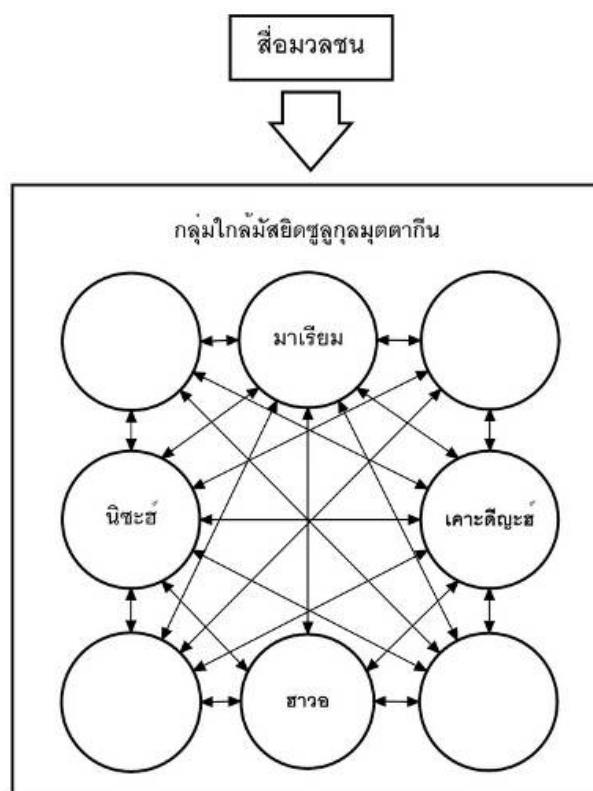
มาเรียมเล่าว่าในช่วงนั้น จะเกิดปัญหาการต่อโทรศัพท์ยากมาก และถูกแอบฟัง โดยเชื่อเป็นการกลั่นแกล้งของคนที่มีอำนาจ และอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับกลุ่มพันธมิตรฯ “ถ้าเขารู้ว่าเราเป็นกลุ่มพันธมิตรฯ ตอนช่วงชุมนุมการต่อโทรศัพท์หากันจะยากมาก คลื่นจะหาย ต้องเดินหากันกว่าจะกลับมาติดอีก และบางครั้งก็ถูกแอบฟัง ก็จะบอกเลยว่า ไม่ต้องแอบฟัง มาคุยกับกูตัว ๆ เลยดีกว่า คือ พี่เป็นคนปากไวมาก” (มาเรียม ยูนิซ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มไกล้มัสญิดซุลลุลุมตาทากัน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.9

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มไกล้มัสญิดซุลลุลุมตาทากันในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

เมื่อติดต่อสื่อสารถึงสมาชิกในกลุ่มแล้ว สมาชิกจะโทรศัพท์ถึงกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งได้แก่ กลุ่มร้านโรตีสัฒมา กลุ่มผู้สูงวัย และกลุ่มมุฮัมมัด เพื่อชักชวนสมาชิกของกลุ่มเข้าร่วมชุมนุม

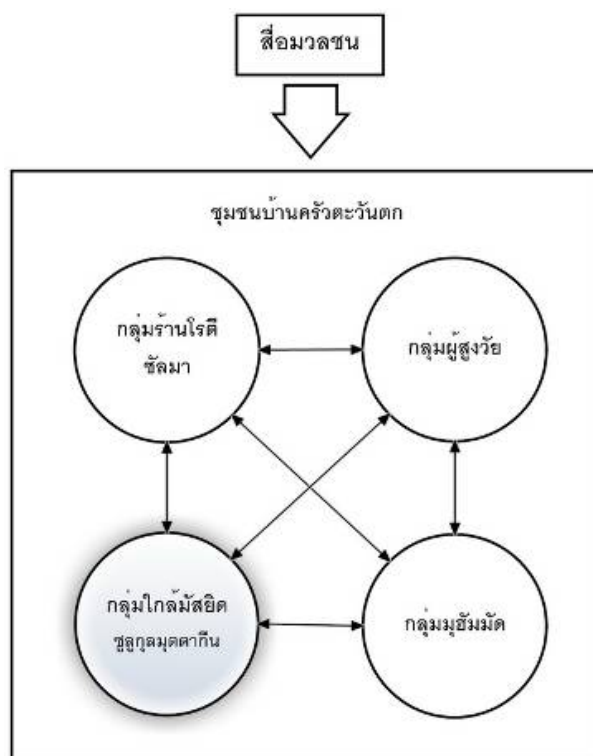
“กลุ่มเจียบ (มุฮัมมัด ดีประเสริฐ หนึ่งในสมาชิกของกลุ่มมุฮัมมัดที่จะได้กล่าวถึงต่อไป) ที่เขาทำงาน เขาก็จะโทรมาชวนว่า เฮ้ย ! ว่างเปล่า ไปไหม เขามีไฉน ๆ เขาก็จะโทรมาหา กลุ่มเรา” นิชะฮ์ เฟือกคำลี (สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553) เล่าถึงเหตุการณ์ในช่วงเวลาของการชุมนุมเมื่อหลายปีก่อนให้ผู้วิจัยฟัง

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 4 กลุ่ม

สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างกลุ่มไกล้มัสญิดชูถูกุล มุตตากับกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.10

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มไกล้มัสญิดชูญุลมุตากิน
กับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของ
กลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

5.3.1 กลุ่มไกล้มัสญิดชูญุลมุตากินกับกลุ่มไทยมุสลิมทั้งกรุงเทพฯและต่างจังหวัด

ช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 ในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการจัดเต็นท์สำหรับแจกจ่ายอาหารสำหรับมุสลิม และสถานที่ทำพิธีละหมาด หรือที่เรียกว่า “เต็นท์มุสลิม” จากจุดนี้ทำให้กลุ่มไกล้มัสญิดชูญุลมุตากินได้รู้จักกับกลุ่มชาวไทยมุสลิมด้วยกันเองทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เมื่อมีการชุมนุมก็จะโทรศัพท์หากันเพื่อชักชวนกัน

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

5.3.2 กลุ่มไกล้มัสถิตฐุลมุตตาทินกับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ในส่วนของกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ก็จะมีการโทรศัพท์ชักชวนกันออกมาร่วมชุมนุมด้วยเช่นกัน

มาเรียบเล่าว่ากับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จะพบเจอกันในการชุมนุม เพราะบรรยากาศในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ เป็นบรรยากาศแห่งความรักและสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ที่ทำให้คนที่ไม่รู้จักกัน ผูกพันกัน และสานสายใยเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายในที่สุด แม้จะคนละศาสนาก็ตาม

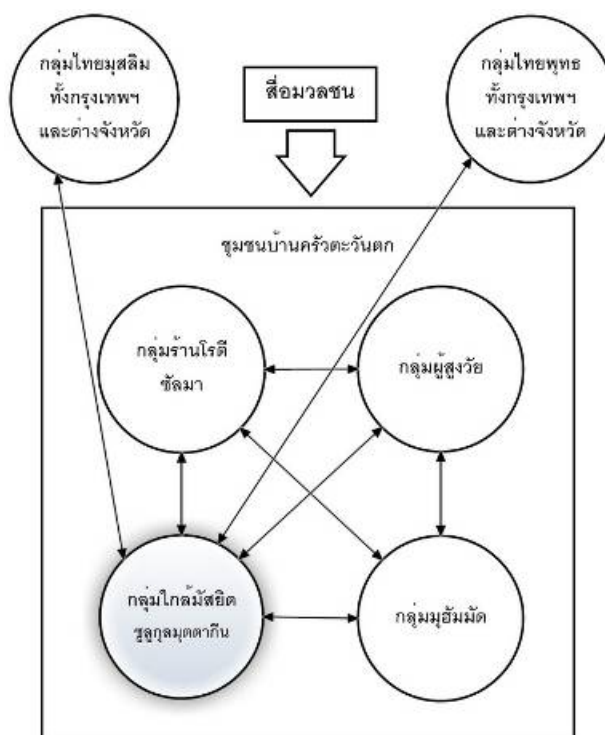
เมื่อตอนที่ร่วมชุมนุม มันทำให้เรารู้สึกว่า เราทุกคนที่เข้าร่วมชุมนุมเหมือนเป็นบ้านเดียวกัน เป็นพี่น้องกัน เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เหมือนครอบครัวเดียวกันจริง ๆ ใครเป็นใครตาย เราก็เดือดร้อนแทนกัน ทุกคนที่เข้าร่วมชุมนุมจะเป็นใจเดียวกันอย่างนี้จริง ๆ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเป็นเพราะอะไร... ไม่เคยมีใครมาชวนให้ไปชุมนุม แต่การเข้าไปอยู่ในกลุ่มพันธมิตรฯ มันจะเป็นความผูกพัน เหมือนครอบครัวใหญ่ ครอบครัวหนึ่งที่มีแต่ความอบอุ่น ที่มีเป้าหมายร่วมกันนั่นคือ การทำเพื่อพระเจ้าอยู่หัว (มาเรียบ ญุณฯ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มไกล้มัสถิตฐุลมุตตาทินกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.11

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มไกล้มัสถิตชูกลุ่มมุตตากิน
กับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของ
กลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

กลุ่มที่ 4 กลุ่มมุฮัมมัด

กลุ่มนี้มีสมาชิกอยู่ราว 20 คน แม้จะมีผู้ชายอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่สมาชิกจะเป็นผู้หญิง เช่นเคย สมาชิกจะเป็นเครือญาติกัน และมีบ้านเรือนในละแวกเดียวกัน สมาชิกผู้ชายส่วนใหญ่ทำงานนอกชุมชน เช่น เป็นพนักงานบริษัท ขณะที่สมาชิกผู้หญิงจะเป็นแม่บ้าน กลุ่มนี้มีจุดเด่นคือเป็นกลุ่มผลิตสื่อ เช่น การเขียนป้าย “พันธมิตรมุสลิมบ้านครัว” เพื่อใช้ในการเข้าร่วมการชุมนุมเสมอ โดยอิสมาอีล บากาวิ ผู้มีฝีมือทางด้านศิลปะ เป็นผู้เขียนเพื่อเข้าร่วมการชุมนุมใหญ่ทุกครั้ง “อาจจะพูดง่าย ๆ ได้ว่า กลุ่มนี้คือมือผลิตสื่อที่ใช้ในการชุมนุมของชาวบ้านครัวเรา” (สาโรจน์ เผือกสำลี, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2553)

กลุ่มมุฮัมมัดได้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวกับกลุ่มพันธมิตรฯ ในการต่อต้าน พ.ต.ท. ทักษิณ ในระยะแรก ๆ ตั้งแต่ที่ยังไม่มีการตั้งกลุ่มพันธมิตรฯ ขึ้นมาอย่างเป็นทางการ คือ นับตั้งแต่

การประชุมใหญ่ต่อต้านพ.ต.ท.ทักษิณครั้งแรกเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2549 ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า นำโดยสนธิ เนื่องจากโกรธเคืองครอบครัวพ.ต.ท.ทักษิณ ที่ขายหุ้นในบริษัท ชินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ให้แก่บริษัทลงทุนเทมาเส็ก โฮลดิ้งส์ “พวกเราทุกคนสนธิมาตั้งนานแล้ว ตั้งแต่เมืองไทย ร้ายสัปดาห์ ก่อนที่จะถูกบอร์ดยุติของการปลดออกด้วยซ้ำ แล้ววันสุดท้ายที่โดนปลด ผมก็ดู ก็ตาม ตลอด พอรอมตัววันที่ 4 กุมภาพันธ์ ก็มีโอกาสได้ไป” (อิสมาอีล บากาวิ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

อิสมาอีลเล่าให้ผู้วิจัยฟัง หลังการละหมาดในบ่ายวันศุกร์เสร็จสิ้นลง และกล่าวต่อว่า สมาชิกของกลุ่มได้เข้าร่วมการประชุมเรื่อยมานับจากนั้น จนกระทั่งใน “การประชุม 193 วัน” สมาชิกบางคนได้เข้าร่วมอยู่ในเหตุการณ์การยึดสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงท้าย ๆ ก่อนที่ การชุมนุมจะยุติลงในวันที่ 3 ธันวาคม 2551

การบุกยึดท่าอากาศยานในประเทศไทย 2551 เป็นเหตุการณ์ที่กลุ่มพันธมิตรฯ พยายามเคลื่อนไหวกดดันเพื่อให้สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สมชายเข้าดำรงตำแหน่งเมื่อ 17 กันยายน 2551 สืบต่อจากสมคร สุรนทเวช ซึ่งถูกศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยสิ้นสุดการเป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากรับเป็นพิธีกรกิตติมศักดิ์ของรายการ “ชิมไปบ่นไป” และ “ยกโขยง 6 โมงเช้า” โดยกลุ่มพันธมิตรฯ เรียกปฏิบัติการครั้งนั้นว่า “ปฏิบัติการม้วนเดียวจบ”

ปฏิบัติการดังกล่าวได้เริ่มต้นขึ้นในเช้าตรู่ของ 24 พฤศจิกายน 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ ได้ใช้ปฏิบัติการดาวกระจาย เคลื่อนขบวนจากทำเนียบรัฐบาลไปปิดล้อมรัฐสภา เพื่อขัดขวางการ ประชุมรัฐสภา และทยอยเดินทางไปปิดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และกระทรวงการคลัง สายวันนั้น ชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภา สั่งให้งดการประชุมรัฐสภาจนกว่าเหตุการณ์จะกลับสู่ภาวะ ปกติ เย็นวันเดียวกัน กลุ่มพันธมิตรฯ ยึดสนามบินดอนเมืองได้สำเร็จ

25 พฤศจิกายน 2551 กลุ่มพันธมิตรฯ อีกส่วนหนึ่งเคลื่อนขบวนเข้ายึดพื้นที่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และปักหลักอยู่ที่สนามบินทั้ง 2 แห่ง จนถึงสายของวันที่ 3 ธันวาคม 2551 จึงประกาศยุติการประชุม หลังจากสมชายพ้นตำแหน่งไปได้ 1 วัน เนื่องจากศาลสั่งยุบ พรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคมหาชนไปโดย จากกรณีทุจริตการเลือกตั้งของ ยงยุทธ ดิยะไพรัช จากพรรคพลังประชาชน มณเฑียร สงฆ์ประชา จากพรรคชาติไทย และสุนทร วิลาวัลย์ จากพรรคมหาชนไปโดย “ผมไปสนามบินสุวรรณภูมิทุกคืนๆ คืนแรกๆ ก็ยังมีตื่นเต้น หน่อย มีการดักยิงหนังสือถึงกันด้วย แต่ก็ไม่เห็นน่ากลัวอะไรเลย” (มุฮัมมัด ดีประเสริฐ, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

ที่ตรงมุมหนึ่งในร้านกาแฟเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ท่ามกลางบรรยากาศสบาย ๆ ภายในห้างโลตัสสาขานนพระราม 1 ใกล้กับชุมชนบ้านครัวตะวันตก มุฮัมมัด ดีประเสริฐ หรือ “เจ๊ียบ” เล่าให้ผู้วิจัยฟังด้วยท่าทางสนุกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น “อยู่ในนั้น ไม่ได้น่ากลัวหรือครับ ก็ร้องรำทำเพลงกัน สนุกกันไป เพราะมันอยู่กันเยอะ ใจเดียวกัน เพื่อในหลวงของเรา” ยูสุฟ อ่อนจิ๋ว (สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553) สมาชิกอีกคนกล่าวเสริม

1. สมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มที่น่าสนใจประกอบไปด้วย

1.1 มุฮัมมัด ดีประเสริฐ

มุฮัมมัด อายุ 49 ปี พนักงานบริษัท เป็นอีกผู้หนึ่งที่เข้าร่วมต่อต้าน พ.ต.ท. ทักษิณมาตั้งแต่ยุคแรก ในหลายครั้งเขาถึงกับลางานเพื่อไปร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ เลยทีเดียว นอกจากนี้ เขายังเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ของกลุ่มพันธมิตรฯ พร้อมกับกล่าวด้วยว่า เมื่อตอนที่พรรคการเมืองใหม่ ก่อตั้งขึ้นมา เขาเป็นผู้นำเอาใบสมัครสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ ซึ่งมีสิทธิ ลืมทองกุลเป็นหัวหน้าพรรค มาแจกจ่ายกับชาวบ้านครัว

1.2 ยูสุฟ อ่อนจิ๋ว

ยูสุฟ อายุ 48 ปี พนักงานบริษัท ได้เข้าร่วมการชุมนุมมาโดยตลอด เขาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่เช่นเดียวกัน

1.3 อิสมาอีล บากาวิ

อิสมาอีล อายุ 48 ปี พนักงานบริษัท ปัจจุบันสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่เรียบร้อยแล้ว อิสมาอีลมีฝีมือทางด้านศิลปะ เขาจบจากโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ อาชีวฯ ก่อนที่จะไปต่อที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง แต่เพราะทำงานไม่เป็นเวลา จึงไม่ค่อยได้ไปร่วมกับการชุมนุมมากครั้งเท่ากับเพื่อนสมาชิกคนอื่น แต่หากมีโอกาส เขาจะร่วมชุมนุมเสมอ “ผมไม่ค่อยได้ไปชุมนุมเหมือนคนอื่นเขา เพราะติดทำงานเป็นกะ แต่ถึงตัวจะไม่ได้ไป แต่ผลงานไปเสมอ” (อิสมาอีล บากาวิ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

อิสมาอีลหมายถึงป้ายที่เขาเขียน เพื่อใช้ในการร่วมชุมนุมของชาวบ้านครัว กับกลุ่มพันธมิตรฯ “เวลาที่มีการชุมนุมใหญ่ทุกครั้ง คนในชุมชนก็จะโทรมาแล้ว บอกว่าจะเอา อย่างนี้นะ ผมก็เขียนให้ “บ้านครัวมาแล้ว” นั่นก็ผลงานของผม” (อิสมาอีล บากาวิ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553) อิสมาอีลบอกเล่าอย่างภูมิใจ

1.4 อิบรอฮีม วงษ์ยุติธรรม

อิบรอฮีม อายุ 73 ปี ก่อนนี้ เขามีความเลื่อมใสศรัทธาในพรรคประชาธิปัตย์ นับตั้งแต่สมัย ควง อภัยวงศ์ ผู้ก่อตั้งพรรคเมื่อหลายสิบปีก่อน แต่ปัจจุบันอิบรอฮีมได้เปลี่ยนใจหันมาเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่เช่นเดียวกันสมาชิกคนอื่น ๆ แล้ว “เราอยู่กับนายควงมาตั้งแต่เกิด พุดง่าย ๆ เราก็เลือกประชาธิปัตย์มาโดยตลอด แต่มาตอนหลังนี้ ผมดูแล้ว ก็คิดว่าจะลองของใหม่ดู คือ พรรคการเมืองใหม่ ก็เลยเข้ากับพรรคการเมืองใหม่” (อิบรอฮีม วงษ์ยุติธรรม, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

แม้จะมีอายุมากแล้วในปัจจุบัน แต่ถ้าว่างจากการเลี้ยงหลาน อิบรอฮีมจะไปร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ บ้างเป็นครั้งคราว

2. เหตุผลในการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ

กลุ่มนี้มีเหตุผลในการต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ใน 2 ประเด็นคือ การคอร์รัปชัน แต่จะเน้นหนักไปที่กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ มากกว่าประเด็นแรก

2.1 การคอร์รัปชัน

“ถ้าปล่อยทักษิณให้เขาทำอย่างที่เขาทำมา ผมว่าประเทศไทยนี้อ่อนแอมาก คนรุ่นลูกรุ่นหลานก็จะต้องคล้อยตามระบบเขาหมดเลย” (มุฮัมมัด ดีประเสริฐ, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

เช่นเดียวกับอิสมาอีล “ถ้าประเทศชาติ ไม่มีการคอร์รัปชันคงจะเจริญก้าวหน้าไปมากกว่าทุกวันนี้ ป่านนี้ ฟุตบอลไทยคงไปบอลโลกแล้วแหละ เพราะอะไร ก็เพราะว่า แม้แต่องค์กรฟุตบอลก็ยังมีโกงเลยไง” (อิสมาอีล บากาวิ, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

ขณะที่ยูสุฟกล่าวว่า “จริง ๆ ผมก็เคยเลือกทักษิณนะ แต่พอทำงานไป สองปี สามปี มันชักไม่ใช่แล้ว ใส่อะไรที่เขาพูดกับสิ่งที่เขาทำ มันไม่เหมือนกัน ก็ตามข่าวจากคุณสนธิจากรายการเมืองไทยวันนี้ จนถูกปิดนั้นแหละ ก็เห็นจริงอย่างที่คุณสนธิเขาบอกก็เลยไม่ชอบ” (ยูสุฟ อ่อนจิ๋ว, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

2.2 กรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

แม้จะเกลียดชังต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันของพ.ต.ท.ทักษิณเป็นอย่างยิ่ง แต่สมาชิกของกลุ่มจะให้น้ำหนักกับกรณีการหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ นี้มากกว่า ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว มุฮัมมัดกล่าวว่าสำหรับตัวเขา เมื่อเปรียบเทียบกัน 2 กรณี เขาจะให้น้ำหนักกับกรณีที่ 2 มากกว่า “ผมมองว่าเรื่องหมิ่นฯ เนี่ยคนไทยเรา ยอมรับและ

เคารพพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า พ่อคนที่มาทำการลบหลู่ดูหมิ่น จะเอาตัวเองเหนือกว่าพระมหากษัตริย์ ไม่ว่าใครก็ยอมรับไม่ได้” (มุฮัมมัด ดีประเสริฐ, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

ยูสุฟเสริมว่า ไม่ชอบนักการเมืองที่คดโกง และยิ่งมาเกิดกรณีดังกล่าวก็เป็นอันว่าจบกัน “ตอนแรกนี่คดีหมิ่นฯ ยังไม่มา คอรัปชันก่อนเลย พอเขามาเปิดเผยเรื่องหมิ่นฯ มากเข้า ๆ มันก็จบกัน กลายเป็นแรงผลักดันให้เราต้องออกไปเลย” (ยูสุฟ อ่อนจิ๋ว, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

3. ข้อดีของพ.ต.ท.ทักษิณ

ในส่วนข้อดีของพ.ต.ท.ทักษิณ มุฮัมมัดกล่าวว่า มีหลายอย่างที่รัฐบาลของพ.ต.ท.ทักษิณทำดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเศรษฐกิจ การกล้าตัดสินใจ นโยบายประชานิยม แต่เมื่อมาซึ่งน้ำหนักสิ่งไม่ดีที่เขาทำไว้ โดยเฉพาะกรณีการหมิ่นหมิ่นต่อพระบรมเดชานุภาพ และการคอรัปชัน มันก็เลยรับไม่ได้ในที่สุด

4. บทบาทสมาชิก

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีบทบาทที่น่าสนใจ มีดังนี้

4.1 มุฮัมมัด ดีประเสริฐ และยูสุฟ อ่อนจิ๋ว

มุฮัมมัด และยูสุฟ ทั้งสองเป็นผู้ที่สนใจความเป็นไปของบ้านเมือง ชอบเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ในกรณีที่มีการล้อมวงคุยเรื่องการเมือง บทบาทของเขาจึงเป็น Star Role โดยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลเล็ก ๆ กับสมาชิก เป็นที่เชื่อถือของมวลสมาชิก

นอกจากนี้ ทั้งสองยังมีบทบาทของการเป็น Boundary-Spanning Role เนื่องจากมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ทำให้พบเจอกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในที่ทำงาน และนำข่าวสารทางการเมือง มาแลกเปลี่ยนกับบรรดาสมาชิกในกลุ่มอีกทีหนึ่ง ดังนั้น ทั้งสองจึงเป็นผู้เชื่อมโยงกลุ่มมุฮัมมัดกับสังคมภายนอก ซึ่งทำให้เกิดการไหลเวียนถ่ายเทข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มของเขากับสังคมภายนอก

5. เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม

ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 คือ ช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุมโค่นล้มรัฐบาล ภายใต้การนำของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัย สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ตามลำดับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการ ไปสู่มวลชน

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลานั้น เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มมุฮัมมัด สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1. ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม 2. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และ 3. ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

หลังจากที่กลุ่มพันธมิตรฯ ได้เรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชนแล้ว โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มมูฮัมมัด ซึ่งมักจะได้รับข่าวสารทางการเมืองที่กลุ่มพันธมิตรฯ ส่งมาเพื่อเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 โดยจะเปิดรับข่าวสารจากสกายเคเบิลทีวี เคเบิลทีวีท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเสียค่าสมาชิกเดือนละ 200 บาท

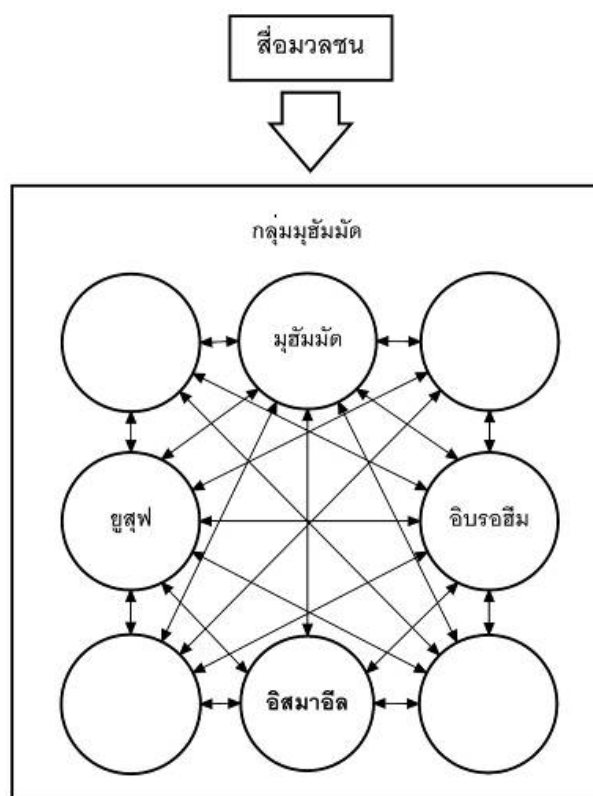
จากนั้น สมาชิกจะนำข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวมาเผยแพร่ให้กันในกลุ่ม ด้วยการโทรศัพท์ถึงกัน

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมูฮัมมัด ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.12

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมุฮัมมัด
ในช่วงเวลาการประชุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.2 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

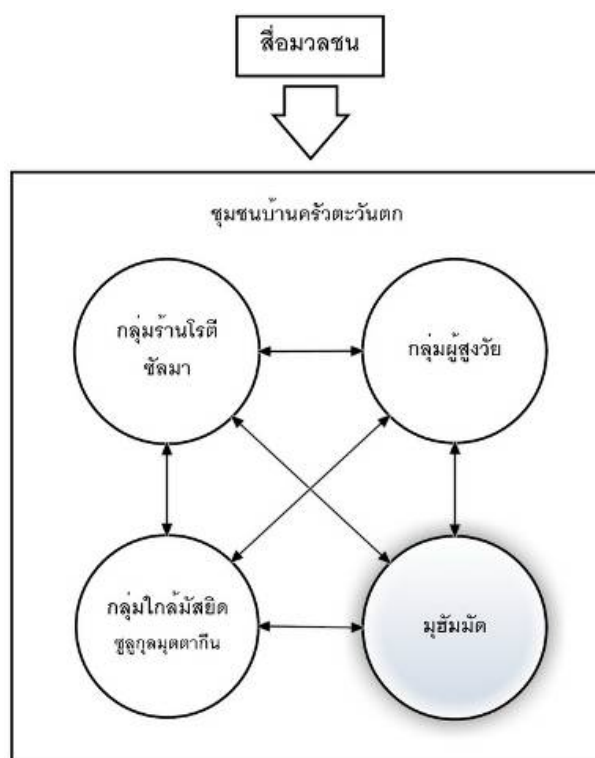
เมื่อติดต่อสื่อสารถึงสมาชิกในกลุ่มแล้ว สมาชิกของกลุ่มมุฮัมมัดจึงจะโทรศัพท์ไปยังกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อชักชวนกันไปร่วมชุมนุม หลายครั้งจะนัดหมายกันที่หน้ามัสญิดยามีอุลค็อยรียะฮ์ และพร้อมใจกันเดินทางไปยังสถานที่ชุมนุม โดยจะมีป้าย “พันธมิตรมุสลิมบ้านครัว” ที่เขียนโดยอิสมาอีล สมาชิกของกลุ่มถือหน้าไป แต่สำหรับสมาชิกที่ทำงานนอกชุมชนจะนัดเจอกันที่ชุมนุมเลย “โดยส่วนใหญ่ ผมจะไปที่ชุมนุมเลย จับแท็กซี่ไปเลย ไม่ได้มารวมตัวที่หน้ามัสญิดหรอก” (อิสมาอีล บากาวี, สัมภาษณ์, 1 มกราคม 2553)

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกทั้ง 4 กลุ่ม

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มมุฮัมมัดกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.13

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มมุฮัมมัดกับกลุ่มต่าง ๆ
ในชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

5.3 ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน

5.3.1 กลุ่มมุฮัมมัดกับกลุ่มไทยมุสลิมทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

คล้ายคลึงกับกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มมุฮัมมัดได้รู้จักกับกลุ่มชาวไทยมุสลิมด้วยกันเองทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่ “เต็นท์มุสลิม” ก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจะติดต่อกันเรื่อยมา ในช่วงของการชุมนุมก็โทรศัพท์ชักชวนกันไปชุมนุม

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

5.3.2 กลุ่มมุสลิมมัดกับกลุ่มไทยพุทธทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

นอกจากกลุ่มไทยมุสลิมแล้ว ยูสุฟยังเล่าด้วยว่า กลุ่มไทยพุทธ ทั้ง กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ได้รู้จักกันในการชุมนุมนั่นเอง และยังติดต่อกันจนถึงวันนี้

...อันที่จริง ผมอยากจะบอกว่า ในการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ เนี่ย มันไม่แบ่งหรือกั้นกันว่า ใครพุทธ ใครอิสลาม ไม่มีแบ่งแยก เราก็คบกันมั่วไปหมด ไปเจอกัน ก็ยิ้มให้กันแล้ว เพียงแต่ว่า โอเค ถ้าเป็นมุสลิมด้วยกัน มันก็สื่อสารกันง่ายกว่าหน่อยเท่านั้น แต่เท่าที่ผมรู้จัก และคบหากันตอนนี้ คนไทยพุทธก็เยอะมาก หลังการชุมนุม เราก็มีนัดกินข้าวกัน ไปเที่ยวต่างจังหวัด ดูฟุตบอลด้วยกัน เรายังติดต่อกันอยู่ ไม่ใช่ว่าการชุมนุมสิ้นสุดก็จบกัน เพราะยังไ้ยังคงต้องร่วมชุมนุมกันอีกแน่ๆ และนี่คือธรรมชาติของกลุ่มพันธมิตรฯ มันจะเป็นสายใยโยงกันไปทั่วกรุงเทพฯ อาจจะทั่วประเทศเลยก็ได้ มันเป็นพลังทางการเมืองที่น่ากลัวมากเลยทีเดียว ซึ่งรัฐบาลจะถูกเหมือนอย่างในอดีตไม่ได้แล้ว...(ยูสุฟ อ่อนจิ๋ว, สัมภาษณ์, 3 มกราคม 2553)

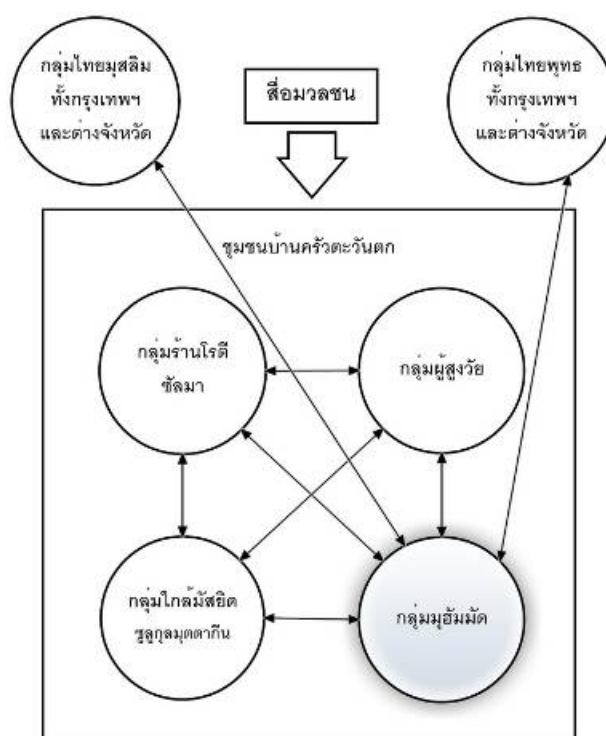
ยูสุฟกล่าวกับผู้วิจัยก่อนจะจบการสัมภาษณ์

เส้นทางการไหลของข่าวสารทางการเมืองเป็นแบบแนวนอน (Horizontal) เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถแสดงเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มมุสลิมมัดกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 5.14

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มมุฮัมมัดกับกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน
ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

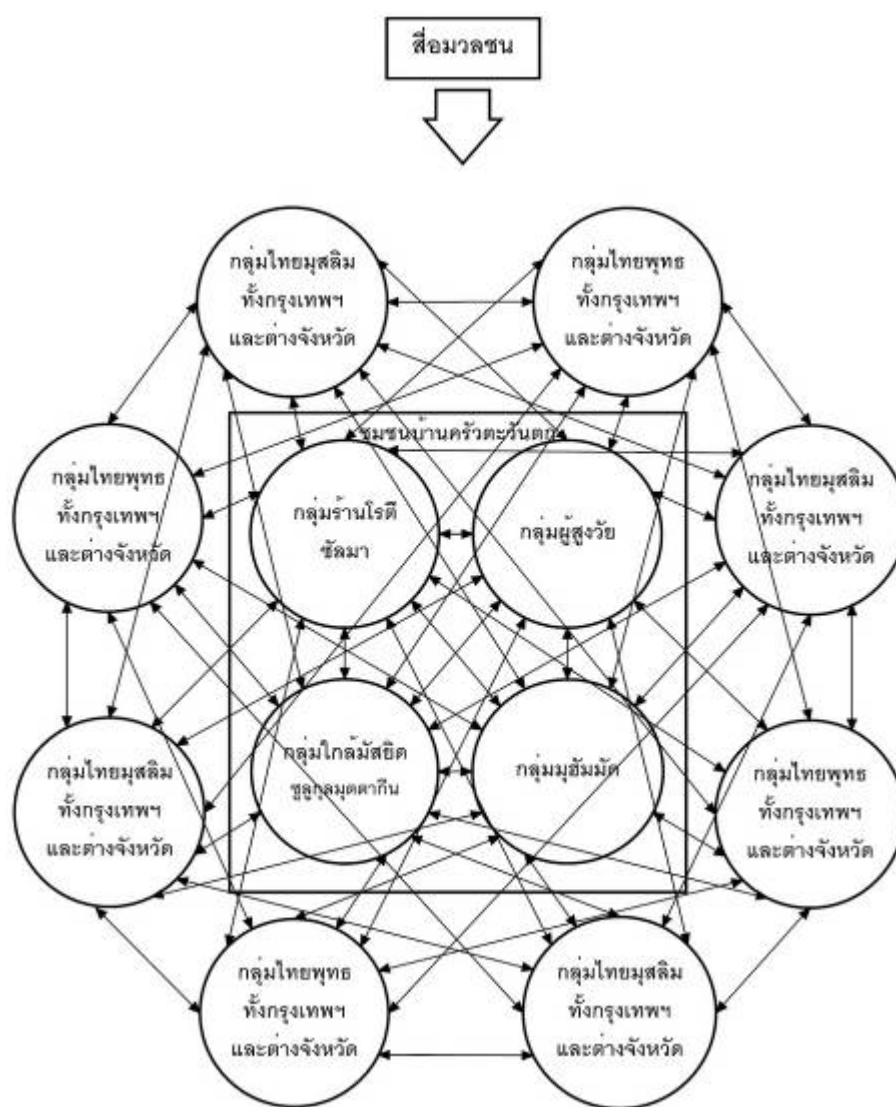

ภาพรวมเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนบ้านครัวตะวันตก

ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ ระหว่างปี 2548-2551 เมื่อนำเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มมุสลิมสี่เหลืองทั้ง 4 กลุ่มภายในชุมชนบ้านครัวตะวันตกมาเชื่อมโยงกัน จะฉายภาพรวมเครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนบ้านครัวตะวันตกในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551 ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.15

เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนบ้านครัวตะวันตก เขตราชเทวี
ในช่วงเวลาการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ 2548-2551

จากภาพอธิบายได้ว่า ช่วงปี 2548- 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มพันธมิตรฯ ชุมนุม โค่นล้มรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัคร สุนทรเวช และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ตามลำดับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อมีการชุมนุมใหญ่ กลุ่มพันธมิตรฯ จะมีการเรียกระดมคนเข้าร่วมชุมนุมผ่านทางสื่อในเครือ ASTV ผู้จัดการไปสู่มวลชน ทั้ง 4 กลุ่มในชุมชนบ้านครัวตะวันตกมักจะได้รับข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวจากสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ASTV ช่อง News 1 โดยจะเปิดรับจากสกายเคเบิลทีวี เคเบิลทีวีท้องถิ่น จากนั้นจะติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มก่อนด้วย

โทรศัพท์เป็นหลัก ก่อนติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นอกชุมชน คือ กลุ่มชุมชนไทยมุสลิมและชุมชนไทยพุทธ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ที่ได้รู้จักสนิทสนม ขณะเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรฯ ในการชุมนุมครั้งก่อน ๆ เพื่อชักชวนกันเข้าร่วมชุมนุม ส่งผลให้เครือข่ายการสื่อสารทางการเมืองของชุมชนบ้านครัวตะวันตกขยายตัวเป็นวงกว้าง